

«Կոնվերս Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

2016թ. հունիսի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար

Բովանդակություն

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	4

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Գործունեության նկարագրություն	5
2. Հայաստանի գործարար միջավայրը	5
3. Պատրաստման հիմունքներ	6
4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	11
5. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	22
7. Տոկոսային եկամուտ և ծախս	23
8. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ և ծախս	23
9. Զուտ առևտրային եկամուտ	23
10. Այլ եկամուտ	24
11. Արժեզրկումից կորուստներ	24
12. Անձնակազմի գծով ծախսեր	24
13. Այլ ծախսեր	24
14. Շահութահարկի գծով ծախս	25
15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	26
16. Առևտրային արժեթղթեր	26
17. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	27
18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	28
19. Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	31
20. Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	31
21. Հիմնական միջոցներ	32
22. Ոչ նյութական ակտիվներ	33
23. Բռնագանձված ակտիվներ	33
24. Այլ ակտիվներ	34
25. Ստորադաս փոխառություններ	34
26. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	35
27. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	35
28. Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	36
29. Այլ պարտավորություններ	36
30. Այլ փոխառու միջոցներ	36
31. Կապիտալ	37
32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	38
33. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ	39
34. Իրական արժեքի չափում	41
35. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ	46
36. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	47
37. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	48
38. Ռիսկերի կառավարում	49
39. Կապիտալի համարժեքություն	64

**Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2016 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ**

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ծան.</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ. (ստուգված)</i>
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	39,241,840	46,029,188
Առևտրային արժեթղթեր	16	170,340	207,592
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	17	7,612,635	9,148,697
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	18	84,052,057	82,945,627
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	19	4,885,296	4,818,866
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	20	4,693,632	5,484,221
Հիմնական միջոցներ	21	6,426,760	6,612,460
Ոչ նյութական ակտիվներ	22	161,863	187,008
Բռնագանձված ակտիվներ	23	2,443,440	2,288,512
Ընթացիկ ակտիվներ շահութահարկի գծով		115,357	131,654
Այլ ակտիվներ	24	1,031,693	1,049,340
		150,834,913	158,903,165
Ընդամենը ակտիվներ			
Պարտավորություններ և կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	26	4,776,945	7,431,275
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	28	90,008	14,495
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	104,319,037	111,430,135
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		-	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	14	1,546,226	1,244,231
Այլ փոխառու միջոցներ	30	9,881,635	9,895,217
Այլ պարտավորություններ	29	1,039,049	755,678
Ստորադաս փոխառություններ	25	7,314,743	7,430,709
		128,967,643	138,201,740
Ընդամենը պարտավորություններ			
Կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	31	7,002,033	7,002,033
Էմիսիոն եկամուտ		63,233	63,233
Գլխավոր պահուստ		1,005,996	1,005,996
Այլ պահուստներ		3,934,209	3,653,862
Զբաղիված շահույթ		9,861,799	8,976,301
		21,867,270	20,701,425
Ընդամենը կապիտալ			
		150,834,913	158,903,165

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել և ստորագրվել են Բանկի Գործադիր տնօրենի և Գլխավոր հաշվապահի կողմից 2016թ. հուլիսի 14-ին:

Տիգրան Դավթյան

Գոհար Հարությունյան

Գործադիր տնօրեն

Գլխավոր հաշվապահ

**Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն
2016 թվականի հունիսի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

	Ծանոթ.	01/04/16- 30/06/16	01/01/16- 30/06/16	01/04/15- 30/06/15	01/01/15- 30/06/15
Հազար ՀՀ դրամ					
Տոկոսային եկամուտ	7	3,370,123	6,804,520	3,378,994	6,753,786
Տոկոսային ծախս	7	(1,571,611)	(3,222,126)	(1,758,303)	(3,525,489)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		1,798,512	3,582,394	1,620,691	3,228,297
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	8	473,449	864,461	466,622	854,898
Միջնորդավճարների գծով ծախս	8	(158,624)	(310,057)	(149,289)	(291,316)
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ		314,825	554,404	317,333	563,582
Զուտ առևտրային եկամուտ	9	83,651	110,913	273,129	583,777
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ (վնաս)/օգուտ		62,276	35,326	(4,202)	(510,942)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		33,976	38,148	320	44,729
Այլ եկամուտ	10	391,937	537,502	219,919	490,857
Արժեզրկումից կորուստներ	11	45,125	(314,158)	(596,382)	(430,724)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(794,955)	(1,593,214)	(803,433)	(1,587,511)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	21	(177,855)	(353,218)	(164,742)	(324,429)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	22	(32,561)	(64,684)	(31,576)	(49,929)
Այլ ծախսեր	13	(633,733)	(1,251,448)	(508,894)	(1,040,048)
Շահույթ/(վնաս) մինչև շահութահարկ		1,091,198	1,281,965	322,163	967,659
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(260,407)	(303,330)	(69,197)	(211,184)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/(վնաս)		830,791	978,635	252,966	756,475
Այլ համապարփակ եկամուտ					
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ					
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		-	-	-	-
Շահութահարկի ազդեցություն		-	-	-	-
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		-	-	-	-
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ					
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից չիրացված օգուտ/(վնաս)		325,032	433,091	(31,335)	(70,229)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից իրացված օգուտ՝ վերադասակարգված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		(18,972)	(23,287)	(543)	(40,077)
Շահութահարկի ազդեցություն		(61,212)	(81,961)	6,375	22,061
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		244,848	327,843	(25,503)	(88,245)
Այլ համապարփակ եկամուտ/վնաս հարկումից հետո		244,848	327,843	(25,503)	(88,245)
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		1,075,639	1,306,478	227,463	668,230

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2016 թվականի հունիսի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար**

	Կանոնադրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի վերագնահատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը կապիտալ
Հազար ՀՀ դրամ Մնացորդն առ 2015թ. հունվարի 1(ստուգված)	7,002,033	63,233	844,898	347,391	3,978,488	10,268,240	22,504,283
Հատկացում գլխավոր պահուստին							-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին						(142,749)	(142,749)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	-	-	-	(142,749)	(142,749)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս						756,475	756,475
Հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ շահույթ/վնաս				(88,245)			(88,245)
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	-	-	-	(88,245)	-	756,475	668,230
Վերագնահատման պահուստի ամորտիզացիա	-	-	-	-	(47,496)	47,496	-
Մնացորդը 2015թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	7,002,033	63,233	844,898	259,146	3,930,992	10,929,462	23,029,764
Մնացորդն առ 2016թ. հունվարի 1(ստուգված)	7,002,033	63,233	1,005,996	337,223	3,316,639	8,976,301	20,701,425
Հատկացում գլխավոր պահուստին							-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին						(140,633)	(140,633)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	-	-	-	(140,633)	(140,633)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ/վնաս						978,635	978,635
Հաշվետու ժամանակաշրջանի այլ համապարփակ շահույթ/վնաս				327,843			327,843
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	-	-	-	327,843	-	978,635	1,306,478
Վերագնահատման պահուստի ամորտիզացիա	-	-	-	-	(47,496)	47,496	-
Մնացորդը 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	7,002,033	63,233	1,005,996	665,066	3,269,143	9,861,799	21,867,270

Գից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն 2016 թվականի հունիսի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի համար

	01/01/2016- 30/06/2016 թ.	01/01/2015- 30/06/2015 թ.
Հազար ՀՀ դրամ		
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
(Վնաս)/շահույթ մինչև շահութահարկ ճշգրտումներ`	1,281,965	967,659
Անորտիզացիա և մաշվածություն	(417,902)	(374,358)
Արժեզրկումից կորուստներ	(314,158)	430,724
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	(33)	(50)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերից օգուտներ	(38,148)	(44,729)
Զուտ վնաս ածանցյալ գործիքներից	(658,513)	62,673
Զուտ վնաս առևտրային արժեթղթերից	25,301	(7,726)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս/(օգուտ)	(35,326)	(510,942)
Ստացվելիք տոկոսներ	(137,608)	(166,806)
Վճարվելիք տոկոսներ	155,029	89,202
Դրամական միջոցների հոսքեր` մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունները	(139,393)	445,647
<i>Գործառնական ակտիվների (ավելացում)/նվազում</i>		
Առևտրային արժեթղթեր	368,095	(291,758)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,613,328	(1,065,421)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	740,032	7,877,544
Բռնագանձված ակտիվներ	(154,928)	(250,250)
Այլ ակտիվներ	(175,461)	(521,839)
<i>Գործառնական պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)</i>		
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	(2,662,098)	(1,940,917)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(8,222,899)	3,527,036
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	734,026	(233,574)
Այլ պարտավորություններ	695,377	(345,632)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(7,203,921)	7,200,837
Վճարված շահութահարկ	16,297	(224,724)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր` ստացված գործառնական գործունեությունից	(7,187,624)	6,976,113
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	(1,494,072)	(2,506,599)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից հոսքեր	2,348,506	3,270,379
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(186,626)	(105,691)
Հիմնական միջոցների վաճառքից հոսքեր	-	-
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(3,180)	(27,289)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր` օգտագործված ներդրումային գործունեությունում	664,629	630,800
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրումից	-	-
Այլ փոխառու միջոցների ներգրավումից հոսքեր	767,737	1,760,267
Այլ փոխառու միջոցների մարումներ	(746,542)	(2,264,844)
Ստորագրված փոխառությունների մարումներ	(215,105)	(419,993)
Բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	(140,643)	(142,749)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր` (օգտագործված)/ստացված ֆինանսավորման գործունեությունում	(334,554)	(1,067,320)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	(6,857,549)	6,539,593
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում	46,029,188	27,841,421
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	70,201	(295,265)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում (Օան. 15)	39,241,840	34,085,749
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	7,025,767	6,842,275
Վճարված տոկոսներ	(3,377,155)	(3,436,287)

Կից ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

1. Գործունեության նկարագրություն

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») հանդիսանում է Խմբի մայր կազմակերպությունը, որը ներառում է Բանկը և իր դուստր ընկերությունը (այսուհետ՝ «Խումբ»):

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն հիմնվել է 1994թ. և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1994թ. նոյեմբերի 28-ին ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 57 արտոնագրային համարով:

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ, տրամադրում է վարկեր և իրականացնում է դրամական փոխանցումներ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և ՀՀ տարածքից դուրս, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ, ինչպես նաև իր հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկն ունի 33 մասնաճյուղ, որոնք գտնվում են Երևանում և Հայաստանի տարբեր մարզերում, իսկ 1 մասնաճյուղը՝ ԼՂՀ տարածքում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան փող. 26/1:

2016թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ «Ըղվանտո Գլոբալ Ինվեստմենտ» ՍՊԸ-ն հանդիսանում է Խմբի մայր ընկերությունը (բաժնետոմսերի 95%-ի սեփականատեր): Խմբի վերջնական վերահսկող անձը արգենտինացի գործարար Է. Էռնեկյանն է:

Բանկի դուստր ընկերությունը

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են հետևյալ դուստր ընկերությունը.

Դուստր ընկերություն	Բաժնեմաս %			Երկիր	Միավորման ամսաթիվ	Ոլորտ
	2014	2015	30/06/2016			
«Կոնվերս Ինկասագիա» ՍՊԸ	100%	100%	100%	Հայաստան	20 ապրիլի, 2000թ.	Դրամական միջոցների, դրանց համարժեքների և այլ ակտիվների տեղափոխում

2. Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է իրականացնել քաղաքական և տնտեսական բարեփոխումներ: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են զարգացած գործարար միջավայր և համապատասխան օրենսդրական ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և կառուցվածքային զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Խմբի վիճակի վատթարացմանը: Այնուամենայնիվ, քանի որ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Խմբի դեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ հանգամանքներում ձեռնարկվում են համապատասխան միջոցառումներ Խմբի կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ»), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (այսուհետ՝ «ՀՀՄՄԽ») կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՄԿ»):

Չափման հիմունքներ

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի հիմունքով այն ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների և պարտավորությունների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով, բացառությամբ հողի և շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված արժեքով:

Գործունեության անընդհատություն

2014 թ. դեկտեմբերի 30-ին ՀՀ ԿԲ-ն փոխեց տեղական բանկերի համար սահմանված նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը՝ 5,000,000 հազ. դրամից դարձնելով 30,000,000 հազ. դրամ: Պահանջն ուժի մեջ է մտնում 2017 թ. հունվարի 1-ից: 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի նորմատիվային կապիտալը կազմում էր 18,662,855 հազ. դրամ (2015 թ.՝ 18,283,773 հազ. դրամ):

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները կազմվել են գործունեության անընդհատություն սկզբունքի հիման վրա, քանի որ Բանկի մայր կազմակերպությունը հաստատել է, որ մինչև 2016 թ. ավարտը կապահովի Բանկի կապիտալի անհրաժեշտ համալրումը՝ մինչև 2017թ. հունվարի 1-ը նոր պահանջին համապատասխանելու համար:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խմբի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը: Խմբի գործառնական և ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը փոխարկելի չէ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Խումբը կիրառել է հետևյալ վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2015 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2010-2012 շրջան

Այս բարեփոխումներն ուժի մեջ են մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից հետո, և Խումբն առաջին անգամ կիրառել է այս փոփոխությունները տվյալ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում: Դրանք ներառում են՝

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 3 «ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց և պարզաբանում է, որ բոլոր պայմանական փոխհատուցումները, որոնք դասակարգվել են որպես ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումից առաջացող պարտավորություն (կամ ակտիվներ), պետք է հետագայում չափել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ անկախ այն հանգամանքից, արդյոք դրանք ՖՀՄՍ 9-ի (կամ ՀՀՄՍ 39-ի) շրջանակներում են գտնվում, թե՛ ոչ: Այս փոփոխությունը համապատասխանում է Խմբի ընթացիկ հաշվապահական քաղաքականությանը, և, այսպիսով, այն չի ազդում Խմբի հաշվապահական քաղաքականության վրա:

ՖՀՄՍ 13 «Իրական արժեքի չափում»

ՖՀՄՍ 13-ի փոփոխությունը «Եզրակացության հիմքեր» բաժնում պարզաբանում է, որ կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը, առանց հաստատված տոկոսադրույքների, կարելի է չափել հաշիվ-ապրանքագրի գումարով, երբ զեղչման ազդեցությունը էական չէ: Այս փոփոխությունը համապատասխանում է Խմբի ընթացիկ հաշվապահական քաղաքականությանը, և, այսպիսով, այն չի ազդում Խմբի հաշվապահական քաղաքականության վրա:

ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 38 «Ոչ նյութական ակտիվներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է հետընթաց և պարզաբանում է ՀՀՄՍ 16-ի և ՀՀՄՍ 38-ի դրույթները, համաձայն որոնց ակտիվը կարող է վերագնահատվել համախառն հաշվեկշռային արժեքի կամ հաշվեկշռային արժեքի վերաբերյալ դիտարկելի տվյալների հիման վրա: Բացի այդ, կուտակված մաշվածությունը սահմանվում է որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն:

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է հետընթաց և պարզաբանում է, որ կառավարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունը (որը մատուցում է առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ) հանդիսանում է կապակցված կողմ և, համապատասխանաբար, պետք է բացահայտվի կապակցված կողմերի բացահայտումներում: Բացի այդ, կազմակերպությունը, որն օգտվում է կառավարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպության ծառայություններից, պետք է բացահայտի կառավարման ծառայությունների գծով ծախսերը: Այս փոփոխությունը չի վերաբերում Խմբին, քանի որ այն չի ստանում որևէ կառավարման ծառայություն այլ անձանցից:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2011-2013 շրջան

Այս բարեփոխումները ուժի մեջ են մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից հետո, և Խումբն առաջին անգամ կիրառել է այս փոփոխությունները տվյալ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում: Դրանք ներառում են՝

ՖՀՄՍ 3 «ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց և հստակեցնում է ՖՀՄՍ 3-ի կարգավորման շրջանակի բացառությունները.

- ▶ Բոլոր ձեռնարկատիրական միավորումները, այլ ոչ միայն համատեղ կազմակերպությունները, ՖՀՄՍ 3-ի շրջանակից դուրս են,
- ▶ Այս բացառությունը կիրառվում է միայն համատեղ ձեռնարկումների ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակներով հաշվապահական հաշվառման համար:

Խումբը չի հանդիսանում համատեղ ձեռնարկում, հետևաբար, այս փոփոխությունը կիրառելի չէ Խմբի և իր դուստր կազմակերպությունների համար:

ՖՀՄՍ 13 «Իրական արժեքի չափում»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց և պարզաբանում է, որ ՖՀՄՍ 13-ում նշված պորտֆելի բացառությունը կարող է կիրառվել ոչ միայն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, այլ նաև ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակներում գտնվող այլ պայմանագրերի համար (կամ ՀՀՄՍ 39-ի, եթե կիրառելի է): Խումբը չի կիրառում ՖՀՄՍ 13-ում նշված պորտֆելի բացառությունը:

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

ՀՀՄՍ 40 «Ներդրումային գույք»

ՀՀՄՍ 40 ստանդարտում օժանդակ ծառայությունների նկարագրությունը տարբերում է ներդրումային գույք և սեփականատիրոջ կողմից զբաղեցված գույք (այսինքն՝ հիմնական միջոց) հասկացությունները: Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց կերպով և պարզաբանում է, որ որոշելու համար թե արդյոք գործարքը ակտիվի գնում է, թե ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում, օգտագործվում է ՖՀՄՍ 3-ը, այլ ոչ թե ՀՀՄՍ 40 ստանդարտի օժանդակ ծառայությունների նկարագիրը: Նախկինում Խումբը հիմնվել է ՖՀՄՍ 3-ի, այլ ոչ ՀՀՄՍ 40-ի վրա, որպեսզի սահմանի արդյոք ձեռքբերումը ակտիվի թե բիզնեսի ձեռքբերում է: Այսպիսով, տվյալ փոփոխությունը ազդեցություն չունի Խմբի հաշվապահական քաղաքականության վրա:

Արդյունավետ ՖՀՄՍ-ի նշանակությունը՝ ՖՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ

Փոփոխությունը «Եզրակացության հիմքեր» բաժնում պարզաբանում է, որ կազմակերպությունը կարող է ընտրել կիրառել ներկայիս ստանդարտը կամ նոր ստանդարտը, որը դեռևս պարտադիր չէ, բայց թույլ է տալիս վաղաժամ կիրառություն, այն պայմանով, որ ստանդարտներից ցանկացածը կիրառվում է հետևողականորեն կազմակերպության առաջին՝ ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների մեջ ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններին ընթացքում: ՖՀՄՍ 1-ի այս փոփոխությունն ազդեցություն չունի Խմբի վրա, քանի որ Խումբը հանդիսանում է ՖՀՄՍ-ի ընթացիկ կիրառող:

Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խումբը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

2014թ. հուլիսին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի վերջին տարբերակը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքներին վերաբերող նախագծի բոլոր փուլերն ու փոխարինում է ՀՀՄՍ 39՝ «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում», ստանդարտին և ՖՀՄՍ 9-ի բոլոր նախկին տարբերակներին: Ստանդարտը դասակարգման, չափման, արժեզրկման և հեջավորման հաշվառման նոր պահանջներ է ներկայացնում:

ՖՀՄՍ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ ավելի վաղ կիրառման հնարավորությամբ: Ստանդարտը կիրառվում է հետընթաց կարգով, սակայն համեմատական տեղեկատվության ներկայացումը պարտադիր չէ: ՖՀՄՍ 9-ի ավելի վաղ տարբերակների (2009, 2010 և 2013) կիրառումը թույլատրելի է, եթե սկզբնական կիրառման ամսաթիվը 2015թ. փետրվարի 1-ից շուտ է: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն ազդեցություն կունենա Խմբի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա, սակայն ազդեցություն չի ունենա Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա: Խումբը ակնկալում է, որ ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջները նշանակալի ազդեցություն կունենան իր կապիտալի վրա: Այդ ազդեցության չափը որոշելու համար անհրաժեշտ է կատարել ավելի մանրամասն վերլուծություն, որը հաշվի կառնի ամբողջ հիմնավորված և կիրառելի տեղեկատվությունը՝ ներառյալ հեռանկարային տարրեր:

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից ստացված հասույթ»

ՖՀՄՍ 15-ը հրապարակվել է 2014 թվականի մայիսին և հաստատում է նոր, հինգ քայլից բաղկացած մոդել հաճախորդների հետ կնքած պայմանագրերի գծով հասույթի հաշվառման համար:

Հասույթի ճանաչումը, որն առաջացել է վարձակալության պայմանագրերից՝ ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն» ստանդարտի շրջանակներում, ապահովագրական պայմանագրերից՝ ՖՀՄՍ 4-ի «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտի շրջանակներում, ֆինանսական գործիքներից և այլ պայմանագրային իրավունքներից և պարտավորություններից ՀՀՄՍ 39-ի «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ստանդարտի շրջանակներում (կամ ավելի վաղ կիրառման դեպքում՝ ՖՀՄՍ 9-ի «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի շրջանակներում) դուրս է ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակներից և կարգավորվում է համապատասխան ստանդարտներով:

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Համաձայն ՖՀՄՍ 15-ի հասույթը ճանաչվում է հաճախորդին տրամադրված ապրանքների և ծառայությունների դիմաց ակնկալվող փոխհատուցման գումարի չափով: ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքները ապահովում են հասույթի չափման և ճանաչման ավելի կառուցվածքային մոտեցում:

Հասույթի վերաբերյալ նոր ստանդարտը կիրառելի է բոլոր կազմակերպությունների համար և կփոխարինի հասույթի ճանաչման ՖՀՄՍ-ի բոլոր ընթացիկ պահանջներին: Պահանջվում է ամբողջական կամ մասնակի հետընթաց կիրառում 2018թ.-ի հունվարի 1-ից սկսած հաշվետու ժամանակաշրջանների համար (թույլատրվում է նաև վաղաժամ կիրառում): Խումբը ներկայումս գնահատում է ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը և պլանավորում է կիրառել նոր ստանդարտը պահանջվող ամսաթվից սկսած:

ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 38 ստանդարտների փոփոխություններ՝ «Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունված մեթոդների պարզաբանում»

Փոփոխությունները հստակեցնում են ՀՀՄՍ 16-ի և ՀՀՄՍ 38-ի այն սկզբունքը, որ հասույթն արտացոլում է գործունեության (որի մի մասն է հանդիսանում օգտագործվող ակտիվը) ընթացքում ձևավորված, այլ ոչ թե ակտիվի օգտագործման ընթացքում սպառվող տնտեսական օգուտները: Արդյունքում՝ առաջացած հասույթի հարաբերությունը ակնկալվող ընդհանուր հասույթին չի կարող օգտագործվել հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի համար և եզակի դեպքերում կարող է օգտագործվել ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի համար: Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Խմբի վրա, քանի որ Խումբը ոչ նյութական ակտիվների նկատմամբ չի կիրառում հասույթի վրա հիմնված մաշվածության հաշվարկի մոտեցումը:

ՀՀՄՍ 27 ստանդարտի փոփոխություններ՝ «Բաժնեմասնակցության մեթոդը առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում»

Փոփոխությունները թույլ կտան, որպեսզի կազմակերպությունները դուստր կազմակերպություններում, համատեղ ձեռնարկություններում և ասոցիացված կազմակերպություններում կատարված ներդրումները առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվառեն բաժնեմասնակցության մեթոդով (equity method): Այն կազմակերպությունները, որոնք արդեն կիրառում են ՖՀՄՍ և պատրաստվում են ընդունել բաժնեմասնակցային մեթոդը, պետք է կիրառեն այն հետընթաց կերպով: Այն կազմակերպությունները, որոնք առաջին անգամ են կիրառում ՖՀՄՍ և որոշում են կիրառել բաժնեմասնակցային մեթոդը, պետք է այն կիրառեն ՖՀՄՍ-ի անցման օրվանից ի վեր: Այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016թ. հունվարի 1-ից, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրվում է:

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ – Նախաձեռնություն տեղեկատվության բացահայտման ոլորտում

«Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններն ավելի շատ պարզաբանում, քան էապես փոփոխում են ՀՀՄՍ 1-ի առկա պահանջները: Փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը՝

- ▶ ՀՀՄՍ 1-ի պահանջները էականության նկատմամբ,
- ▶ Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունների առանձին հոդվածները կարող են առանձնացվել,
- ▶ Կազմակերպություններն ունեն հնարավորություն ընտրելու ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրությունների ներկայացման կարգը,
- ▶ Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող կապակցված կազմակերպությունների և համատեղ ձեռնարկությունների համապարփակ եկամտի մասը պետք է ներկայացվի ամբողջությամբ մեկ հոդվածում և դասակարգվի որպես հոդվածներ, որոնք հետագայում կդասակարգվեն կամ չեն դասակարգվի ծախսերի և եկամուտների կազմում:

3. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Բացի այդ, փոփոխությունները պարզաբանում են այն պահանջները, որոնք կիրառվում են ֆինանսական վիճակի մասին, ֆինանսական արդյունքների մասին և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում լրացուցիչ միջանկյալ գումարների բացահայտման ժամանակ: Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Այս փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունենա Խմբի վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ` 2012-2014 շրջան

Այս բարեփոխումներն ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո և ակնկալվում է, որ Էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի վրա: Դրանք ներառում են`

ՖՀՄՄ 5 «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն»` օտարման մեթոդների փոփոխություններ

Ակտիվները (կամ օտարման խմբերը) ընդհանուր առմամբ օտարվում են կա՛մ վաճառքի, կա՛մ սեփականատերերի միջև բաշխման միջոցով: ՖՀՄՄ 5-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ նշված օտարման մեթոդներից մեկը մյուսով փոխարինելը չի նշանակի օտարման նոր պլան, այլ այն կհանդիսանա սկզբնական ծրագրի շարունակություն: Հետևաբար ՖՀՄՄ 5-ի պահանջների կիրառման ընդհատում չի լինի: Փոփոխությունը նաև պարզաբանում է, որ օտարման մեթոդի փոփոխությունը չի հանգեցնի դասակարգման ամսաթվի փոփոխությանը: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի առաջընթաց կերպով 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է:

ՖՀՄՄ 7 «Ֆինանսական գործիքներ». Ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի բացահայտումներ

ՖՀՄՄ 7 պահանջում է կազմակերպությունից տրամադրել բացահայտումներ ցանկացած փոխանցված և ամբողջովին ապահանջված ակտիվի նկատմամբ շարունակական ներգրավվածության մասին: Խորհրդին հարցրել են, թե արդյոք ծառայությունների մատուցման պայմանագրերը բավարարում են շարունակական ներգրավվածության նպատակով կիրառվող այս բացահայտման պահանջներին: Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ծառայությունների մատուցման պայմանագրերը, որը ներառում է միջնորդավճար, կարող է հաստատել ֆինանսական ակտիվի մեջ շարունակական ներգրավվածություն: Կազմակերպությունը պետք է գնահատի միջնորդավճարի բնույթը և ճշտի շարունակական ներգրավվածության համար անհրաժեշտ բացահայտումների համապատասխանությունը ՖՀՄՄ 7.Բ30 և ՖՀՄՄ 7.42Գ կետերում ներկայացված ցուցումներին: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի 2016 թվականի հունվարի 1 -ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի այնպես, որ շարունակական ներգրավվածություն կազմող ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի գնահատումը կատարվի հետընթաց: Սակայն, պահանջվող բացահայտումները չպետք է կատարվեն ավելի վաղ ժամանակահատվածներում, քան այն տարեկան ժամանակաշրջանը, երբ կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառում է փոփոխություններ:

ՖՀՄՄ 7 «Ֆինանսական գործիքներ». Միջանկյալ ամփոփ հաշվետվությունների համար հաշվանցման բացահայտումների կիրառելիությունը

2011թ. դեկտեմբերին ՖՀՄՄ 7-ում կատարվել են փոփոխություններ, որպեսզի ավելացվի ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման ուղեցույց: ՖՀՄՄ 7-ի փոփոխությունների կիրառման ամսաթվի դրությամբ նշվում է, որ կազմակերպությունը պետք է կիրառի նշված փոփոխությունները տարեկան հաշվետվությունների և նրանց միջանկյալ հաշվետվությունների համար 2013 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՀՀՄՄ 34-ը` «Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ», չի անդրադառնում բացահայտման այս պահանջին, և պարզ չէ՝ հարկավոր են արդյոք բացահայտումները ամփոփ միջանկյալ հաշվետվությունների համար:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում կիրառվում է ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

Համախմբման հիմունքները

Դուստր ընկերությունը, որի մայր կազմակերպությունը իրավունք ունի ներդրումներից ստանալ փոփոխական արդյունքներ կամ ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին և կարող է ազդել այդ ներդրումներից ստացվող արդյունքների վրա իր իրավասությունների միջոցով, համախմբվում է: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր ընկերության նկատմամբ և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը: Ներխմբային բոլոր գործարքները, ինչպես նաև այդ գործարքների արդյունքում առաջացած մնացորդներն ու չիրացված օգուտները ամբողջությամբ բացառվում են: Չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրտվում են՝ այդ ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով: Դուստր ընկերության հաշվետու տարին հանդիսանում է դեկտեմբերի 31-ը:

Ձեռքբերման ժամանակ դուստր ընկերության ակտիվները, պարտավորությունները և պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռքբերման պահին գոյություն ունեցող իրական արժեքով: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած գերազանցող մաս ճանաչվում է որպես գուղվիլ: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած պակաս մասը (այսինքն՝ ձեռքբերման զեղչում) կրեդիտագրվում է ձեռքբերման ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

Ծախսերի և եկամուտների ճանաչում

Հասույթը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Խումբ և ստացված հասույթը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից, և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև հասույթի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտ և ծախս

Տոկոսային եկամուտը ու ծախսը բոլոր տոկոսային եկամուտ բերող ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակով պահվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ուղղակի ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ծախսերի և եկամուտների ճանաչում (շարունակություն)

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, սոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը և ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

Գործառնական վարձակալությունից եկամուտ

Ներդրումային գույքի վարձակալությունից ստացվող եկամուտը հաշվառվում է գծային մեթոդով վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում և ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցվում է «Այլ եկամուտ» հոդվածում:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Խմբի գործառնական և հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները գրանցվում են գործառնական արժույթով՝ վերահաշվարկված ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս): Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ-ի փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր 476.68ՀՀ դրամ (2015թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր համապատասխանաբար 483.75ՀՀ դրամ):

Հարկում

Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնականությունների արդյունքները ճանաչվել են կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն հաստատված են թողարկման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է գնահատումների վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի վճարում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում, և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում գործում են նաև այլ գործառնական հարկեր, որոնք վերաբերում են Խմբի գործունեությանը: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների), որոնք կարճ ժամանակամիջոցում կարող են փոխարկվել կանխիկի, այդ թվում, մինչև 90 օր մարման ժամկետ ունեցող բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են ֆիքսված կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղները ներառված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ակտիվներ» հոդվածում:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից որպես զուտ եկամուտ/վնաս՝ այլ եկամուտների կամ ծախսերի կազմում:

Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Խմբի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Բանկերի նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքներ

Խումբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն դեպքում, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր կերպով գնումներն ու վաճառքները արտացոլվում են գործարքի ամսաթվով: Հետագայում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կանոնավոր ձեռքբերման գործարքները պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակահատվածում հաշվառվում են նույն սկզբունքով, ինչ-որ ձեռքբերված գործիքները:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին այն չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած՝ այն դեպքում, երբ դա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի հետ կապված ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների (ներառյալ նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Խումբը իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է հետևյալ խմբերի՝ վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Խմբի ղեկավարության կողմից սահմանված ուղեցույցի հիման վրա: Խումբը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման ժամանակ և հետագայում յուրաքանչյուր հաշվետու տարում անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում կարող է վերադասակարգել դրանք:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս խմբում հաշվառվում են առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս խմբում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից ակտիվի ձեռքբերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Խումբը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Նմանատիպ ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող և սկզբնապես ճանաչվում են ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականության համաձայն, իսկ հետագա չափումը իրականացվում է իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշվող գների միջոցով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Այլ ֆինանսական գործիքներում ներառված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և բնութագրիչները սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրերի ռիսկերի և բնութագրիչների հետ, և հիմնական պայմանագրերը չեն հաշվառվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Պարունակվող ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է հիբրիդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական պայմանագիրը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում հիբրիդ գործիք որոշ դրամական հոսքեր փոփոխվում են նույն ձևով, ինչ առանձին ածանցյալ գործիքինը:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, երբ.

- ▶ Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրային նպատակներով պահվող, իսկ բազիսային ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված արժեքով, ինչպես հաճախորդներին և բանկերին տրված վարկերը, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- ▶ Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին զեկուցվում են այդ արժեքով, համարվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, և
- ▶ Ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են մեկ կամ ավելի ներառված ածանցյալներ պարունակող պարտքային արժեթղթերը, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ածանցյալ գործիքները նաև դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ՝ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաճախորդներին տրված ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերը հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից կորուստների պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Խումբը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով, ընդ որում օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում մինչև ներդրումների օտարումը կամ արժեզրկումը, որի ընթացքում նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Խումբը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները: Կարգավորվող ֆինանսական շուկաներում ակտիվորեն վաճառվող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը որոշվում է հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գների միջոցով: Ակտիվ շուկա չունեցող գործիքների իրական արժեքը որոշվում է գնահատման մոդելների միջոցով: Նման մոդելները ներառում են վերջին շուկայական անկախ գործառնությունները, էականորեն չտարբերվող ակտիվների շուկայական գներին հղում կատարելը, զեղչված դրամական հոսքերի վերլուծությունը: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբն իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների գնահատում:

Անորոշիչացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում են արժեզրկված և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող է ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվությունն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կապված են ակտիվների արժեզրկման հետ:

Խումբն ի սկզբանե գնահատում է արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ էական ակտիվների համար, և անհատապես կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում: Եթե Խումբը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, էական է այն, թե՛ ոչ, այդ ակտիվը ներառվում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրիչներ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և դրանց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը, որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Խումբը դեռ չի կրել: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից վնաս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Խումբը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի բռնագանձման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ բռնագանձման հավանականությունից:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Խմբի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետայնության կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում (շարունակություն)

Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են խմբի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման գծով ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ եկամտից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու ամորտիզացիան, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակի արժեքին վերագրելի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն վերագրել շահույթի կամ վնասի կազմում արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուհանդերձ, արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև,
- ▶ Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ոչ փոխանցել ու ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը հաշվառվում է ակտիվում Խմբի շարունակվող մասնակցության սահմաններում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում (շարունակություն)

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև, ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ, Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի, ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ, երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ ուժի մեջ լինելու ժամկետը լրանում է: Նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորության փոխարինումը այլ ֆինանսական պարտավորությամբ (որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ երբ կատարվում է գործող պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն) հանգեցնում է հին պարտավորության ապաճանաչմանը և նոր պարտավորության ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքը վարձակալության գուտ ներդրման գումարի չափով՝ վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Երբ վարձակալման պայմանագրերի դադարեցման արդյունքում Խմբի տիրապետության տակ է անցնում գրավի առարկան, այդ ակտիվները չափվում են իրացման գուտ արժեքի և պատմական ամորտիզացված արժեքների նվազագույնով:

Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվը՝ ըստ ակտիվի բնույթի: Գործառնական վարձակալությունից ստացվող վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալներին տրամադրված գեղչերի համախառն գումարը արտացոլվում է որպես վարձակալությունից եկամտի նվազեցում՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության պայմանագրի հետ կապված սկզբնական ուղղակի ծախսումները ավելացվում են վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացի հողից և շենքերից: Բանկի շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	<i>Օգտակար ծառայություն (տարի)</i>	<i>Դրույք (%)</i>
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ	1	100
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Սարքավորումներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ դրանք բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Հողը և շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարին մեկ: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին: Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական հաշվետու տարում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և Կենտրոնական բանկի, ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիք տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին՝ որպես հաճախորդների վարկերի, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքների ապահովման միջոց:

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ» հոդվածում՝ միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրության չափով: Պարտավորության սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխիքի պայմանագրի գծով իր պարտավորությունը գնահատում է հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով. միջնորդավճարների գծով ամորտիզացված վարձատրությունը և երաշխիքի պայմանագրից առաջացող ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելված: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ, նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստը օգտագործվում է գույքի իրական արժեքի աճը և նույն ակտիվի՝ նախկինում կապիտալում ճանաչված աճի սահմաններում իրական արժեքի նվազեցումը գրանցելու համար:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ-ների, կամ համանման գործարքների խմբից առաջադող օգուտների և վնասների համար, օրինակ՝ Խմբի առևտրային գործունեությունից:

5. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՀՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Խմբի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափում

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է իրական արժեքի գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կստացվեր շուկայական գործարքների դեպքում (տես Ծանոթագրություն 34):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Խմբի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական և ոչ պետական պարտատուները, ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթերը և կորպորատիվ բաժնետուները: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը դասակարգում է արժեթղթերը որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Խումբն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Խումբը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի արժեզրկման պահուստ

Խումբը պարբերաբար կատարում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի՝ արժեզրկված լինելու վերլուծություն: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը արժեզրկումից վնասները գնահատելիս օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողություններին այն դեպքերում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություն է կրում և համանման վարկառուների վերաբերյալ չկա բավարար փաստացի տեղեկատվություն: Խումբը համանման կերպով գնահատում է ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկվող տեղեկատվության հիման վրա, որը վկայում է վարկառուի պարտավորությունների մարման ոչ բարենպաստ կարգավիճակի, կա՛մ պետական, կա՛մ տեղական տնտեսական պայմանների փոփոխության մասին, որոնք վերագրվում են տվյալ խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերին: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատումներ՝ հիմնվելով ակտիվների նկատմամբ համանման վարկային ռիսկի բնութագրերի և վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի խմբերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների պատմական տվյալների վրա: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողությունները դիտարկվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ճշգրտման համար՝ ընթացիկ իրավիճակը արտացոլելու նպատակով:

7. Տոկոսային եկամուտ և ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/04/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/01/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/04/15- 30/06/15թ.</i>	<i>01/01/15- 30/06/15թ.</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	2,980,350	5,927,110	3,054,821	6,135,417
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	256,175	596,337	221,350	434,424
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	131,880	276,903	101,343	181,000
Այլ տոկոսային եկամուտ	1,718	4,170	1,480	2,945
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	3,370,123	6,804,520	3,378,994	6,753,786
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,239,138	2,545,408	1,309,367	2,760,380
Այլ փոխառու միջոցներ	207,383	420,290	196,363	389,197
Ստորադաս փոխառություն	117,920	236,817	177,940	258,420
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	7,170	19,611	74,633	117,492
Ընդամենը տոկոսային ծախս	1,571,611	3,222,126	1,758,303	3,525,489

2016թ. հունիսի 30-ին ավարտվող ժամանակաշրջանի ընթացքում անհատապես արժեզրկված վարկերի գծով հաշվեզրկված տոկոսային եկամուտը կազմել է 169,880 հազ. դրամ (2015թ.՝ 384,490 հազ. դրամ):

8. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ և ծախս

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/04/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/01/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/04/15- 30/06/15թ.</i>	<i>01/01/15- 30/06/15թ.</i>
Վճարային քարտերով գործառնություններ	191,036	362,293	204,562	407,361
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	140,656	241,569	147,637	233,144
Դրամարկղային գործառնություններ	49,562	84,711	37,793	71,164
Միջնորդավճարներ վարկերից	39,060	61,027	25,635	47,924
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	11,664	23,024	9,760	18,322
Այլ	41,471	91,837	41,235	76,983
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով եկամուտ	473,449	864,461	466,622	854,898
Վճարային քարտերով գործառնություններ	97,425	191,636	101,921	202,689
Դրամարկղային գործառնություններ	31,841	60,807	16,103	26,857
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	23,122	43,572	21,773	40,881
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	(435)	681	4,302	8,088
Այլ ծախսեր	6,671	13,361	5,190	12,801
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով ծախս	158,624	310,057	149,289	291,316

9. Զուտ առևտրային եկամուտ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/04/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/01/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/04/15- 30/06/15թ.</i>	<i>01/01/15- 30/06/15թ.</i>
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ	407,457	791,375	266,596	528,830
Առևտրային արժեթղթերից զուտ վնաս	7,983	25,301	(1,297)	(7,726)
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով զուտ վնաս	(331,789)	(705,763)	7,830	62,673
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	83,651	110,913	273,129	583,777

10. Այլ եկամուտ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/04/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/01/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/04/15- 30/06/15թ.</i>	<i>01/01/15- 30/06/15թ.</i>
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	289,862	427,460	153,804	343,434
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ	64,523	33,656	638	8,540
Շահաբաժիններից եկամուտ	606	1,212	606	1,212
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	33	33	-	50
Շնորհներից եկամուտ	1,062	2,153	1,231	2,141
Ինկասացիայի գծով եկամուտ	9,441	16,746	19,418	36,082
Այլ եկամուտ	26,410	56,242	44,222	99,398
Ընդամենը այլ եկամուտ	391,937	537,502	219,919	490,857

11. Արժեզրկումից կորուստներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/04/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/01/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/04/15- 30/06/15թ.</i>	<i>01/01/15- 30/06/15թ.</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (Շան. 18)	(58,216)	316,711	632,042	424,950
Այլ ակտիվներ (Շան. 24)	13,091	(2,553)	(35,660)	5,774
Այլ պահուստներ	-	-	-	-
Ընդամենը արժեզրկումից կորուստներ	(45,125)	314,158	596,382	430,724

12. Անձնակազմի գծով ծախսեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/04/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/01/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/04/15- 30/06/15թ.</i>	<i>01/01/15- 30/06/15թ.</i>
Աշխատավարձ	787,215	1,577,868	796,743	1,573,565
Այլ ծախսեր	7,740	15,346	6,690	13,946
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	794,955	1,593,214	803,433	1,587,511

13. Այլ ծախսեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>01/04/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/01/16- 30/06/16թ.</i>	<i>01/04/15- 30/06/15թ.</i>	<i>01/01/15- 30/06/15թ.</i>
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	21,430	39,784	18,890	40,997
Խորհրդատվություն և այլ ծառայություններ	39,306	59,005	17,503	36,069
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	120,647	237,440	114,955	245,262
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	7,351	13,063	11,883	17,427
Գովազդի գծով ծախսեր	112,965	184,946	52,403	94,514
Ապահովագրության գծով ծախսեր	22,610	41,203	27,027	53,885
Կապ	35,155	62,101	29,293	59,639
Անվտանգության գծով ծախսեր	48,504	97,080	48,067	95,514
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	30,627	61,450	27,567	53,986
Գրասենյակային ծախսեր	7,056	24,045	6,075	25,609
Գործուղման ծախսեր	8,800	10,034	3,095	4,483
Հայկական ծրագրերի գծով ծախսեր	41,801	82,585	36,987	74,572
ԱրՔա-ի գծով ծախսեր	30,259	68,157	26,240	51,455
Վճարված տուգանքներ	(78)	1,427	5,043	5,564

	01/04/16- 30/06/16թ.	01/01/16- 30/06/16թ.	01/04/15- 30/06/15թ.	01/01/15- 30/06/15թ.
հազար ՀՀ դրամ				
Այլ ծախսեր	107,300	269,128	83,866	181,072
Ընդամենը այլ ծախսեր	633,733	1,251,448	508,894	1,040,048

14. Շահութահարկի գծով ծախս

	01/04/16- 30/06/16թ.	01/01/16- 30/06/16թ.	01/04/15- 30/06/15թ.	01/01/15- 30/06/15թ.
հազար ՀՀ դրամ				
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	40,373	83,296	(216)	-
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	-	-	-	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	220,034	220,034	69,413	211,184
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	260,407	303,330	69,197	211,184

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2015թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Հաշվապահական շահույթի և հարկային ծախսերի միջև թվաբանական համաձայնեցումը ներկայացված է ստորև.

հազար ՀՀ դրամ	30/06/2016թ.	2015թ.
(Վնաս)/շահույթ նախքան հարկումը	1,281,965	(616,073)
Շահութահարկի (փոխհատուցում)/ծախս՝ 20% դրույքաչափով	256,393	(123,215)
Չհարկվող եկամուտ	98,647	(67,014)
Չնվազեցվող ծախսեր	(113,211)	118,538
Արտարժույթի փոխարկումից գուտ վնաս/(օգուտ)	61,501	103,661
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	0	15,540
Շահութահարկի գծով ծախս	303,330	47,510

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեցրված շահույթում և վնասում	Ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ
Բոնազանձված ակտիվներ	19,096	-	-	19,096
Այլ ակտիվներ	6,254	8,934	-	15,188
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(79)	-	-	(79)
Այլ պարտավորություններ	35,556	-	-	35,556
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	60,827	8,934	-	69,761
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(80,482)	-	(81,961)	(162,443)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(504,846)	(228,968)	-	(733,814)
Հիմնական միջոցներ	(719,730)	-	-	(719,730)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,305,058)	(228,968)	(81,961)	(1,615,987)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,244,231)	(220,034)	(81,961)	(1,546,226)

	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեգրված շահույթում և վնասում	Ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Բոնազանձված ակտիվներ	7,752	11,344	-	19,096
Այլ ակտիվներ	22,613	(16,359)	-	6,254
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10,061	(10,140)	-	(79)
Այլ պարտավորություններ	27,760	7,796	-	35,556
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	68,186	(7,359)	-	60,827
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(83,024)	-	2,542	(80,482)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(392,945)	(111,901)	-	(504,846)
Հիմնական միջոցներ	(951,104)	89,659	141,715	(719,730)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,427,073)	(22,242)	144,257	(1,305,058)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,358,887)	(29,601)	144,257	(1,244,231)

15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	11,081,945	9,872,122
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	26,720,587	32,111,909
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	1,439,308	4,045,157
Ընդամենը դրամական միջոցներ և համարժեքներ	39,241,840	46,029,188

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Խմբի կողմից ներգրաված դրամային միջոցների 2%-ի և արտարժույթով միջոցների 20%-ի չափով (2015թ. նույնը)՝ կազմելով 17,408,248 հազ. դրամ (2015թ.՝ 19,136,759 հազ. դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ԿԲ-ի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման դիմաց Խումբը տոկոսներ չի ստանում:

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները 1,309,431 հազ. դրամ գումարով (91%) կենտրոնացված են երեք բանկերում (2015թ.՝ 3,842,137 հազ. դրամ գումարով (95%) կենտրոնացված են երեք բանկերում):

16. Առևտրային արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	49,830	207,592
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	120,510	-
Ընդամենը առևտրային արժեթղթեր	170,340	207,592

16. Առևտրային արժեթղթեր (շարունակություն)

Ստորև ներկայացվում են նշված արժեթղթերի անվանական տոկոսադրույքները և մարման ժամկետները.

	<i>30/06/2016թ.</i>		<i>2015թ.</i>	
	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	10	2020-2023	8.0-11.0	2017-2020

Առևտրային արժեթղթերը 76,348 հազ. դրամ իրական արժեքով (2015թ.՝ 310,177 հազ. դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց հետգնման պայմանագրերով: Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ այս արժեթղթերը վերադասակարգվել են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Օան. 20):

17. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցներ	170,000	720,000
Բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ	6,051,327	7,147,471
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	582,871	-
Դեբիտորական պարտքեր վճարահաշվարկային ծառայությունների գծով	264,682	635,324
Այլ	543,755	645,902
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	7,612,635	9,148,697

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ բանկերին տրված վարկերի և ավանդների մնացորդը կազմում է 6,051,327 հազ. դրամ, որից 99%-ը երկու գործընկերներից է (2015թ.՝ 7,147,471 հազ. դրամ (91%) երկու գործընկերներից):

ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված գումարը իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
Վարկեր հաճախորդներին	77,453,064	77,667,081
Օվերդրաֆտ	10,112,842	8,927,382
Ֆակտորինգ	3,311	33,790
Ակրեդիտիվ	1,833	1,359
Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	323,715	341,346
	87,894,765	86,970,958
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(3,842,708)	(4,025,331)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	84,052,057	82,945,627

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկն ունի տասը խոշոր վարկատուներին տրամադրված վարկերի կենտրոնացում 23,324,299 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 26,54%) (2015թ.՝ 19,975,139 հազ. դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 23%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 741,958 հազ. դրամ (2015թ.՝ 802,195 հազ. դրամ):

Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները, ըստ տնտեսության ճյուղերի ունեն հետևյալ տեսքը.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	28,600,265	29,546,709
Հիփոթեքային վարկեր	20,052,070	20,492,115
Առևտուր	12,190,527	9,263,987
Էներգետիկա	3,382,855	6,537,726
Այլ	6,705,518	4,778,838
Շինարարություն	4,925,365	4,503,695
Տրանսպորտ և կապ	4,551,960	4,395,824
Գյուղատնտեսություն , ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	3,594,594	4,053,981
Արդյունաբերություն	3,065,455	2,602,907
Ծառայությունների ոլորտ	826,156	795,176
	87,894,765	86,970,958
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(3,842,708)	(4,025,331)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	84,052,057	82,945,627

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է վարկերի արժեզրկման պահուստի համաձայնեցումը՝ ըստ դասերի.

30/06/2016թ

հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբերություն	Էներգետիկա	Գյուղատնտեսություն (ներառյալ ֆինգիկական անձանց տրված վարկեր)	Շինարարություն	Առևտուր	Տրանսպորտ և կապ	Ծառայությունների ոլորտ	Սպառողական վարկեր	Հիփոթեքային վարկեր	Այլ	Ընդամենը
			անձանց տրված վարկեր					Ֆինգիկական անձանց			
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	489,597	32,692	713,091	510,612	456,156	152,657	42,174	832,722	744,254	51,376	4,025,331
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	23,009	(27,490)	(71,118)	(8,542)	81,567	12,516	20,803	183,680	91,149	11,137	316,711
Դուրսգրում	(22,604)	-	(50,375)	(28,574)	(69,554)	(16,497)	(11,772)	(798,052)	(131,767)	(49,889)	(1,179,083)
Վերականգնում	8,806	-	61,327	19,493	24,174	30		416,357	114,558	35,005	679,750
2016 թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	498,808	5,202	652,925	492,989	492,343	148,706	51,204	634,707	818,195	47,629	3,842,708
Անհատական հիմունքներով արժեզրկում	469,954	-	623,655	475,121	377,190	148,153	39,057	18,381	552,527	27,191	2,731,230
Խմբային հիմունքներով արժեզրկում	28,854	5,202	29,270	17,868	115,153	552	12,148	616,326	265,668	20,438	1,111,478
	498,808	5,202	652,925	492,989	492,343	148,706	51,204	634,707	818,195	47,629	3,842,708
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատական արժեզրկման պահուստով զտելը)	587,795	-	1,091,740	1,227,161	1,159,334	431,503	284,161	310,902	1,800,244	890,558	7,783,397

2015թ.

հազար ՀՀ դրամ	Արդյունաբերություն	Էներգետիկա	Գյուղատնտեսություն (ներառյալ ֆինգիկական անձանց տրված վարկեր)	Շինարարություն	Առևտուր	Տրանսպորտ և կապ	Ծառայությունների ոլորտ	Սպառողական վարկեր	Հիփոթեքային վարկեր	Այլ	Ընդամենը
			անձանց տրված վարկեր					Ֆինգիկական անձանց			
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	417,018	61,760	424,734	1,816,376	416,020	71,937	40,285	324,902	506,462	397,774	4,477,268
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	75,186	(29,068)	250,601	451,528	143,696	93,275	(7,390)	1,157,604	428,358	679,159	3,242,949
Դուրսգրում	(11,983)	-	(315,987)	(1,757,490)	(198,077)	(27,647)	-	(1,200,262)	(604,143)	(1,333,567)	(5,449,156)
Վերականգնում	9,376	-	353,743	198	94,517	15,092	9,279	550,478	413,577	308,010	1,754,270
2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	489,597	32,692	713,091	510,612	456,156	152,657	42,174	832,722	744,254	51,376	4,025,331
Անհատական հիմունքներով արժեզրկում	468,026	-	672,789	484,570	369,426	139,783	37,834	112,821	519,175	28,439	2,832,863
Խմբային հիմունքներով արժեզրկում	21,571	32,692	40,302	26,042	86,730	12,874	4,340	719,901	225,079	22,937	1,192,468
	489,597	32,692	713,091	510,612	456,156	152,657	42,174	832,722	744,254	51,376	4,025,331
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատական արժեզրկման պահուստով զտելը)	591,318	-	1,069,098	1,105,175	1,103,773	430,444	228,850	336,273	1,860,820	339,614	7,065,365

18. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Վարկերը և դրանց գծով ձևավորված արժեզրկման պահուստները դուրս են գրվում, երբ չկա վարկերի վերականգնման իրատեսական հեռանկար և գրավն ամբողջությամբ իրացվել է կամ փոխանցվել է Խմբին:

Տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ հաճախորդների հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Ֆիզիկական անձինք	48,941,991	50,341,373
Մասնավոր ձեռնարկություններ	35,535,009	29,886,465
Պետական ձեռնարկություններ	971,278	4,261,584
Անհատ ձեռնարկատերեր	2,442,988	2,471,967
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	3,499	9,569
	87,894,765	86,970,958
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(3,842,708)	(4,025,331)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	84,052,057	82,945,627

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներառում են հետևյալ հոդվածները.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Հիփոթեքային վարկեր	20,052,070	20,492,115
Վարկային քարտեր	9,524,351	12,895,093
Ոսկու վարկեր	8,099,826	8,248,570
Սպառողական վարկեր	10,537,738	6,373,842
Ավտո վարկեր	438,351	542,277
Գյուղատնտեսական վարկեր	274,949	302,611
Այլ	14,706	1,486,865
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	48,941,991	50,341,373

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերը ներառում են.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	-	3,859
1-5 տարի	381,799	394,117
	381,799	397,976
Ապագա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով	(58,085)	(56,630)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը	323,714	341,346
Արժեզրկման գծով պահուստ	(141,343)	(135,519)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	182,371	205,827

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը 2016թ. հունիսի 30-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված են Ծանոթագրություն 34-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների բացահայտված է Ծանոթագրություն 37-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ վարկային, արտարժույթի, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկի բացահայտված են Ծանոթագրություն 38-ում: Կապակցված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 33-ում:

19. Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Պետական պարտատոմսեր	3,713,985	3,514,646
ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթեր	57,794	57,794
Ներդրումներ ֆոնդերում	277,240	243,794
ՏՀԶԿ երկրների բաժնեմասային արժեթղթեր	578,220	612,771
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	258,057	389,861
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	4,885,296	4,818,866

Բոլոր պարտքային արժեթղթերը ունեն հաստատուն արժեկտրոններ:

ՀՀ բաժնային արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար գնանշվող շուկա չկա, և Խուսիքը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու նպատակով:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը ըստ արդյունավետ եկամտաբերության և մարման ժամկետի ներառում է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>		<i>2015թ.</i>	
	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>	<i>%</i>	<i>Մարման ժամկետ</i>
Պետական պարտատոմսեր	6.15-18.34	2018-2032	6.15-16.9	2016-2032
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	8.76-12.34	2017-2019	8.77-15.85	2017-2019

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերում ներառված են ՀՀ պետական պարտատոմսեր, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով ՀՀ ԿԲ-ում 4,617,283 հազ. դրամ (2015թ.՝ 5,174,044 հազ. դրամ)՝ գործընկերոջ կողմից վաճառելու կամ կրկին վերագրավադրելու իրավունքով: Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում այս արժեթղթերը վերադասակարգվել են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր (Ծան. 20):

20. Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Առևտրային արժեթղթեր (Ծան. 16)	76,348	310,177
Ներդրումային արժեթղթեր (Ծան. 19)	4,617,284	5,174,044
Ընդամենը	4,693,632	5,484,221

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով ՀՀ ԿԲ-ում՝ գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով: Բոլոր պայմանագրերը ունեն մինչև մեկ ամիս ժամկետայնություն:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

21. Հիմնական միջոցներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հոդ և շենքեր</i>	<i>Սարքավորումներ</i>	<i>Փոխադրամիջոցներ</i>	<i>Համակարգչային տեխնիկա</i>	<i>Այլ հիմնական միջոցներ</i>	<i>Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում</i>	<i>Ընդամենը</i>
Վերազնահատված կամ սկզբնական արժեք							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,826,965	681,158	204,820	2,462,132	643,368	911,456	10,729,899
Ավելացումներ	243,744	51,727	3,537	195,007	77,152	123,161	694,328
Օտարում	-	(91)	-	(337)	(1,256)	-	(1,684)
Վերազնահատման ազդեցություն	(787,305)	-	-	-	-	-	(787,305)
Հոդվածների միջև տեղափոխություն	78,143	-	-	-	-	(78,143)	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,361,547	732,794	208,357	2,656,802	719,264	956,474	10,635,238
Ավելացումներ	18,628	16,158	-	184,660	18,432	1,140	239,018
Օտարում	(56,313)	(681)	-	(3,577)	(11,678)	-	(72,248)
Վերազնահատման ազդեցություն	-	-	-	-	-	-	-
Հոդվածների միջև տեղափոխություն	-	273	-	1,047	(1,320)	-	-
2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	5,323,863	748,544	208,357	2,838,932	724,698	957,614	10,802,008
Կուտակված մաշվածություն							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	128,895	495,274	145,820	1,851,926	483,906	326,671	3,432,492
Մաշվածություն	137,750	71,953	23,755	248,503	59,022	128,783	669,766
Օտարում	-	(46)	-	(326)	(378)	-	(750)
Վերազնահատման ազդեցություն	(78,730)	-	-	-	-	-	(78,730)
Հոդվածների միջև տեղափոխություն	22,750	-	-	-	1,999	(24,749)	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	210,665	567,181	169,575	2,100,103	544,549	430,705	4,022,778
Մաշվածություն	73,233	33,770	11,612	131,637	32,017	70,950	353,218
Օտարում	-	(151)	-	(1,629)	1,032	-	(749)
Վերազնահատման ազդեցություն	-	-	-	-	-	-	-
Հոդվածների միջև տեղափոխություն	-	273	-	(236)	(37)	-	-
2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	283,898	601,072	181,187	2,229,874	577,561	501,655	4,375,248
Հաշվեկշռային արժեք							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,698,070	185,884	59,000	610,206	159,462	584,785	7,297,407
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,150,882	165,613	38,782	556,699	174,715	525,769	6,612,460
2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	5,039,965	147,471	27,170	609,058	147,137	455,959	6,426,760

Ակտիվների վերազնահատում

Խմբի սեփականությունը հանդիսացող շենքերի և հողի վերազնահատումը կատարվել է 2015թ. անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Ղեկավարությունը հիմք է ընդունել անկախ գնահատողի կողմից ներկայացված արդյունքները շենքերի և հողի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ:

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մեթոդի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքը 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ կազմեր 932,035 հազ. դրամ (2015թ.՝ 995,456 հազ. դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 1,983,516 հազ. դրամ (2015թ.՝ 1,941,920 հազ. դրամ):

21. Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Տեղադրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 166,989 հազ. դրամ (2015թ.՝ 91,843 հազ. դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2016թ. հունիսի 30-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31 -ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

22. Ոչ նյութական ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգչային ծրագրեր</i>	<i>Այլ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	616,444	51,634	67,266	735,344
Ավելացումներ	52,828	8,732	49	61,609
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	669,272	60,366	67,315	796,953
Ավելացումներ	26,359	1,200	11,980	39,539
2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	695,631	61,566	79,295	836,492
Կուտակված մաշվածություն				
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	424,904	32,614	24,536	482,054
Ամորտիզացիա	114,476	4,855	8,560	127,891
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	539,380	37,469	33,096	609,945
Ամորտիզացիա	57,280	2,710	4,694	64,684
2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	596,660	40,179	37,790	674,629
Հաշվեկշռային արժեք				
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	191,540	19,020	42,730	253,290
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	129,892	22,897	34,219	187,008
2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	98,972	21,387	41,505	161,863

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական ակտիվները կազմում են 321,124 հազ. դրամ (2015թ.՝ 349,712 հազ. դրամ):

2016թ. հունիսի 30-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ:

23. Բոնազանձված ակտիվներ

Խմբի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների տնօրինման արդյունքում ձեռք բերված գրավները ներկայացված են ստորև.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Անշարժ գույք	2,414,490	2,217,598
Փոխադրամիջոցներ	13,400	13,400
Այլ	15,550	57,514
Ընդամենը	2,443,440	2,288,512

Խմբի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի ժամանակին և պատշաճ կերպով իրացմանը: Խումբը հիմնականում չի օգտագործում ոչ դրամային գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման նպատակով: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

24. Այլ ակտիվներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Դեբիտորական պարտքեր	203,671	320,653
Դրամական փոխանցումների գծով դեբիտորական պարտքեր	14,907	29,336
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	218,578	349,989
Հանած ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ	(30,464)	(45,203)
Ընդամենը զուտ այլ ֆինանսական ակտիվներ	188,114	304,786
Թանկարժեք մետաղներ	430,710	421,580
Պաշարներ	168,131	191,552
Կանխավճարներ մատակարարներին	123,582	68,095
Չամորտիզացված ապահովագրության գծով հավելված	33,254	27,033
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	75,907	24,044
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	10,130	10,385
Այլ	1,865	1,865
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	843,579	744,554
Ընդամենը այլ ակտիվներ	1,031,693	1,049,340

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ընդամենը</i>
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	48,317
Ծախս	5,774
Դուրսգրում	(21,640)
2015թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	32,451
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	45,203
Ծախս	(2,553)
Դուրսգրում	(12,186)
2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	30,464

25. Ստորադաս փոխառություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Ստորադաս փոխառություն ստացված կապակցված կողմից	7,314,743	7,430,709
Ստորադաս փոխառություն ստացված ՀՀ ԿԲ-ից	-	-
	7,314,743	7,430,709

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Խմբի

անվճարունակության դեպքում հանդիսանում է ստորադաս Խմբի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառությունը թողարկված է ԱՄՆ դոլարով, տարեկան 6.16% միջին արդյունավետ տոկոսադրույքով և 2017թ. հունվարից մինչև 2021թ. փետրվար սահմանված մարման ժամկետով, (2015թ.՝ 6.16%), (տե՛ս, Ծան. 37):

26. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
Հետգնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	4,501,868	5,302,646
Բանկերից ստացված վարկեր	-	1,800,961
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	227,155	235,850
Այլ պարտավորություններ	47,922	91,818
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,776,945	7,431,275

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Խումբը չունի այլ բանկերից ստացված վարկ (2015թ.-ին մեկ գործընկերոջ նկատմամբ պարտավորությունը կազմել է բանկերից ստացված վարկերի ընդհանուր գումարի 100%-ը):

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվների 58%-ը կենտրոնացված է երկու գործընկերների մոտ (2015թ.՝ 57%):

27. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	24,562,724	32,545,909
Ժամկետային ավանդներ	18,457,052	16,676,273
	43,019,776	49,222,182
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	19,775,788	18,584,272
Ժամկետային ավանդներ	41,523,473	43,623,681
	61,299,261	62,207,953
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	104,319,037	111,430,135

Հաճախորդներից ներգրավված ավանդները հաստատուն տոկոսադրույքով են:

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են 11,465,642 հազ. դրամ գումարով ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների համար (2015թ.՝ 8,059,007 հազ. դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտավորապես համարժեք է իրենց հաշվեկշռային արժեքին:

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Խմբի ամենամեծ տասը հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը կազմում է 48,188,583 հազ. դրամ (2015թ.՝ 52,933,661 հազ. դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ընդհանուր գումարի 46.2% (2015թ.՝ 47.5%):

28. Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

	30/06/2016թ.			2015թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>						
Վաճառքի համար պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Արտարժույթային սվոփ	8,446,094	-	90,008	4,160,250	-	14,495
Ընդամենը ածանցյալ պարտավորություններ	8,446,094	-	90,008	4,160,250	-	14,495

29. Այլ պարտավորություններ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
Վճարվելիք գումարներ	236,467	181,430
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	443,953	163,489
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	680,420	344,919
Հարկային պարտավորությունների, տույժերի և տուգանքների գծով պահուստ	0	253,353
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	320,378	120,504
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	29,644	30,856
Այլ	8,607	6,046
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	358,629	410,759
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,039,049	755,678

Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	30/06/2015թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	30,856	33,278
Եկամտի ճանաչում (Օան. 10)	(1,212)	(1,212)
Հունիսի 30-ի դրությամբ	29,644	32,066

30. Այլ փոխառու միջոցներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
ՀՀ ԿԲ-ից ներգրավված վարկեր	4,166,115	4,031,622
Այլ ֆինանսական հաստատություններից ներգրավված վարկեր	3,600,151	3,339,162
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկեր	2,062,172	2,443,824
ՀՀ կառավարությունից ներգրավված վարկեր	53,197	80,609
Ընդամենը այլ փոխառու միջոցներ	9,881,635	9,895,217

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման, սպառողական և այլ նպատակով վարկերի տրամադրման համար ներգրավված միջոցների:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

30. Այլ փոխառու միջոցներ (շարունակություն)

Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Առաջին Հիփոթեքային Ընկերությունից և Բնակարան Երիտասարդներին ՈւՎԿ-ից ներգրավված վարկերը:

31. Կապիտալ

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված և ամբողջությամբ վճարված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 7,002,033 հազ. դրամ (2015թ.՝ 7,002,033 հազ. դրամ):

Համաձայն Բանկի կանոնադրության, կանոնադրական կապիտալը կազմված է թվով 23,340 սովորական բաժնետոմսերից և 333 արտոնյալ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 300,000 դրամ և 100 դրամ անվանական արժեքներով:

2016թ. հունիսի 30-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

	30/06/2016թ.		2015թ.	
	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
հազար ՀՀ դրամ				
«Շրվանսոյ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ	6,651,900	95	6,651,900	95
«Շրվանսոյ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ (արտոնյալ բաժնետոմսեր)	33	–	33	–
Հայաստանյազ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի	350,100	5	350,100	5
	7,002,033	100	7,002,033	100

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բանկի արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն իրավասու մարմնի կողմից շահաբաժիններ վճարելու մասին որոշման կայացման դեպքում ստանալ տարեկան հաստատագրված շահաբաժին, իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 20%-ի չափով:

Համաձայն 2016թ. ապրիլի 29-ին տեղի ունեցած Բաժնետերերի ժողովի որոշմանը՝ Բանկի կողմից հայտարարված և վճարված միջանկյալ շահաբաժինները կազմել են 140,627 հազ. դրամ սովորական բաժնետոմսերի (30.06.2015թ.՝ 142,746 հազ. դրամ) և 6,6 հազ. դրամ արտոնյալ բաժնետոմսերի համար (30.06.2015թ.՝ 3.3 հազ. դրամ): Մեկ սովորական բաժնետոմսի գծով շահաբաժինները կազմել են 6,026 դրամ (30.06.2015թ.՝ 6,116 դրամ), և մեկ արտոնյալ բաժնետոմսի գծով շահաբաժինները՝ 19.8 դրամ (30.06.2015թ.՝ 9.9 դրամ):

Բանկի կանոնադրական կապիտալը ձևավորվել է բաժնետերերի դրամական ներդրումներից, ընդ որում, բաժնետերերն ունեն շահաբաժիններ ստանալու և կապիտալը ՀՀ դրամով տեղաբաշխելու իրավունք:

Բանկի բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են չբաշխված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս, քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված կանոնադրական կապիտալի 20%-ի չափով:

32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Իրավական և հարկային միջավայր

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա:

Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները: Ղեկավարությունը համոզված է, որ Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Խմբին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Խմբի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Խումբը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Հունիսի 30-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են՝

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	5,005,616	5,518,235
Ակրեդիտիվներ	3,186,309	-
Երաշխիքներ	2,868,591	1,691,965
	11,060,516	7,210,200
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորությունների գծով պահուստ	-	-
Ընդամենը պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	11,060,516	7,210,200

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական պայմանագրերի գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

32. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)**Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձակալ**

Խումբն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով վարձակալում է շենք և տարածքներ: Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Մինչև 1 տարի	457,707	488,686
1-5 տարի	1,312,551	1,341,220
5 տարուց ավելի	566,280	875,027
Ընդամենը գործառնական վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,336,538	2,704,933

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Խումբն իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների (նաև ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն), շենքերի և շինությունների, շահագործվող գույքի, Բանկին պատկանող բանկոմատների ապահովագրություն, ինչպես նաև Բանկային ռիսկերի համապարփակ, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործության և տնօրենների և ղեկավարների պատասխանատվության ապահովագրություն: Քանի դեռ Խումբը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

33. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով Խմբի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները: Խմբի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում արգենտինացի գործարար Է. Էռնեկյանը:

33. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Խումբն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Գործարքների ծավալները, մնացորդները ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և ժամանակաշրջանի եկամուտը և ծախսը հետևյալն են.

	30/06/2016թ.		2015թ.	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	4,163,786	244,030	4,183,084	230,850
Ժամանակաշրջանի ընթացքում տրամադրված վարկեր	8,261,004	218,759	5,826,359	514,541
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված վարկեր	(7,558,163)	(217,370)	(5,845,657)	(501,361)
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, համախառն	4,866,627	245,419	4,163,786	244,030
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(48,666)	(2,454)	(41,638)	(2,440)
Վարկերի մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	4,817,961	242,965	4,122,148	241,590
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	28,128,587	100,227	20,432,445	147,256
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ավանդներ	308,774,309	1,298,249	713,153,502	1,915,324
Ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարված ավանդներ	(314,220,213)	(1,179,930)	(705,457,360)	(1,962,353)
Ավանդների մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	22,682,683	218,546	28,128,587	100,227
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ –Ստորադաս փոխառություն				
Ստորադաս փոխառության մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	7,430,709	–	7,087,003	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացված ստորադաս փոխառություններ	–	–	–	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում մարված ստորադաս փոխառություններ	–	–	–	–
Արտարժույթի վերագնահատումից զուտ արդյունք	(117,248)	–	343,706	–
Ստորադաս փոխառության մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	7,314,744	–	7,430,709	–
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ	198,417	8,335	384,239	17,203
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	9,301	220	25,123	478
Այլ եկամուտ	69,088	854	90,474	865
Տոկոսային ծախս	(755,286)	(4,565)	(1,571,553)	(5,999)
Արժեզրկումից կորուստներ	(7,028)	(14)	193	(132)
Այլ գործառնական ծախսեր	(45,953)	(238)	(84,783)	(217)

Տնօրեններին և ղեկավար անձնակազմի այլ անդամներին (և ընտանիքի անդամներին) տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը ունեն 1-ից 20 տարի մարման ժամկետ և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-24% (2015թ.՝ 5-24%, 1-ից 20 տարի): Տնօրեններին տրամադրված վարկերը ապահովված են ոսկով, անշարժ գույքով, դրամական միջոցներով և այլ ակտիվներով:

33. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	118,033	381,303
Ընդամենը առանցքային կառավարչական անձնակազմի փոխհատուցում	118,033	381,303

34. Իրական արժեքի չափում

Խմբի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի համար, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվների համար:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Խմբի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Խմբի ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Խմբի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար տվյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ստորև: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- ▶ Մակարդակ 2 – Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

34. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրական արժեքով և վերլուծում է դրանք ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, որում իրական արժեքի չափումը դասակարգված է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ</i>			
	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	80,282,908	80,282,908	84,052,057
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	39,241,840	-	39,241,840	39,241,840
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	7,612,635	7,612,635	7,612,635
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	188,114	188,114	188,114
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	104,319,037	104,319,037	104,319,037
Այլ փոխառու միջոցներ	-	9,881,635	9,881,635	9,881,635
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	4,776,945	4,776,945	4,776,945
Ստորադաս փոխառություններ	-	7,314,743	7,314,743	7,314,743
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	680,420	680,420	680,420

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>			
	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	80,922,222	80,922,222	82,945,627
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	46,029,188	-	46,029,188	46,029,188
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	9,148,697	9,148,697	9,148,697
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	304,786	304,786	304,786
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	111,430,135	111,430,135	111,430,135
Այլ փոխառու միջոցներ	-	9,895,217	9,895,217	9,895,217
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	7,431,275	7,431,275	7,431,275
Ստորադաս փոխառություններ	-	7,430,709	7,430,709	7,430,709
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	344,919	344,919	344,919

34. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Պահանջներ և պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2015թ.՝ 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է՝ օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը՝ կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական ակտիվներ		
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	4,693,632	4,693,632
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	4,827,502	4,827,502
Առևտրային արժեթղթեր	170,340	170,340
Ընդամենը	9,691,474	9,691,474
Ֆինանսական պարտավորություններ		
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	90,008	90,008
Ընդամենը	90,008	90,008
Զուտ իրական արժեք	9,601,466	9,601,466

34. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)**

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական ակտիվներ		
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	5,484,221	5,484,221
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	4,761,072	4,761,072
Առևտրային արժեթղթեր	207,592	207,592
Ընդամենը	10,452,885	10,452,885
Ֆինանսական պարտավորություններ		
Աճանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	14,495	14,495
Ընդամենը	14,495	14,495
Զուտ իրական արժեք	10,438,390	10,438,390

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմները չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Զգնանշվող ՀՀ բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ չգնանշվող բաժնետոմսերում չի կարող չափվել և, հետևաբար, դուրս է մնում այս բացահայտումից: Այս ներդրումների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տե՛ս Ծան. 19-ը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվների		
Հող և շենքեր	5,039,966	5,039,966
Ընդամենը	5,039,966	5,039,966

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվների		
Հող և շենքեր	5,150,882	5,150,882
Ընդամենը	5,150,882	5,150,882

34. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն էական ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները շարժը կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հոդ և շենքեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
2016 հունվարի 1-ի դրությամբ	5,150,882	5,150,882
Ձեռքբերումներ	18,628	18,628
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված եկամուտ/վնաս	0	-
Օտարում	(56,311)	(56,311)
Հիմնական միջոցների հողվածների միջև տեղափոխություն	-	-
Կուտակված մաշվածություն	(73,233)	(73,233)
Ջուտ իրական արժեքը 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	5,039,966	5,039,966

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Հոդ և շենքեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
2015 հունվարի 1-ի դրությամբ	5,826,965	5,826,965
Ձեռքբերումներ	243,744	243,744
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված եկամուտ/վնաս	(787,305)	(787,305)
Հիմնական միջոցների հողվածների միջև տեղափոխություն	78,143	78,143
Կուտակված մաշվածություն	(210,665)	(210,665)
Ջուտ իրական արժեքը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,150,882	5,150,882

Խմբի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը, ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հոդը և շենքերը վերագնահատվել են 2015թ.: Շենքերը նախկինում վերագնահատվել էին 2013թ.:

Նշանակալի չդիտարկվող ելակետային տվյալը՝ վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները էական ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

35. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների ցանկը, որոնք այնպես են փոխանցվել, որ բոլոր փոխանցված ֆինանսական ակտիվները կամ փոխանցված ֆինանսական ակտիվների մի մասը չեն բավարարում ապաճանաչման չափանիշներին:

	<i>Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>		
		<i>Առևտրային արժեթղթեր</i>	<i>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	76,348	4,617,284	4,693,632
Ընդամենը		76,348	4,617,284	4,693,632
Համապատասխան պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	76,826	4,425,042	4,501,868
Ընդամենը		76,826	4,425,042	4,501,868
Զուտ դիրք		(478)	192,242	191,764

	<i>Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>2015թ.</i>		
		<i>Առևտրային արժեթղթեր</i>	<i>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>				
Ակտիվների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	310,177	5,174,044	5,484,221
Ընդամենը		310,177	5,174,044	5,484,221
Համապատասխան պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	Հետգնման պայմանագրեր	326,388	4,976,258	5,302,646
Ընդամենը		326,388	4,976,258	5,302,646
Զուտ դիրք		(16,211)	197,786	181,575

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Խումբը դրա փոխարեն ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Արժեթղթերի արժեքի ավելացման կամ նվազման դեպքում, Խումբը, որոշակի իրավիճակներում, կարող է պահանջել կամ նրանից կարող է պահանջվել դրամական միջոցների տեսքով լրացուցիչ ապահովություն: Խումբը եկել է այն եզրակացության, որ պահպանում է գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կապված այդպիսի արժեթղթերի հետ, այդ թվում վարկային, շուկայական, երկրային և գործառնական ռիսկերը, և այդ պատճառով չի ապաճանաչել դրանք: Բացի այդ, Խումբը ճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները ստացված դրամական միջոցների նկատմամբ:

Նման ձևով, Խումբն իրավունք ունի վաճառել կամ գրավադրել փոխառությամբ ներգրավված կամ հակադարձ հետգնման պայմանագրով ձեռք բերած արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Այս դեպքում գործընկերը պահպանում է սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Հետևաբար, Խումբը չի ճանաչում այդպիսի արժեթղթերը, այլ ճանաչում է առանձին ակտիվ դրամական տեսքով տրամադրված ցանկացած գրավի նկատմամբ:

35. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ (շարունակություն)

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում (շարունակություն)

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերի հաշվեկշռային և իրական արժեքը 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ կազմել է 4,693,632 հազ. դրամ (2015թ.՝ 5,484,221 հազ. դրամ), և ներառում է վաճառքի համար մատչելի դասակարգված արժեթղթեր և առևտրային արժեթղթեր:

Համապատասխան պարտավորությունները, արտացոլված այդպիսի գործարքների գծով ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ներկայացված են որպես «Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» 4,501,868 հազ. դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2015թ.՝ 5,302,646 հազ. դրամ):

36. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

հազար ՀՀ դրամ

	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար		Ֆինանսական ակտիվների գումար		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չի իրականացվել հաշվանցում	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ գումար
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների գումար	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում			
30/06/2016 թ. հազար ՀՀ դրամ							
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Հետգնման պայմանագրեր	4,501,868	-	4,501,868	(4,501,868)	-	-	-
Ընդամենը	4,501,868	-	4,501,868	(4,501,868)	-	-	-

	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար		Ֆինանսական ակտիվների գումար		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չի իրականացվել հաշվանցում	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ գումար
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների գումար	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում			
2015 թ. հազար ՀՀ դրամ							
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Հետգնման պայմանագրեր	5,302,646	-	5,302,646	(5,302,646)	-	-	-
Ընդամենը	5,302,646	-	5,302,646	(5,302,646)	-	-	-

37. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ակտիվները և պարտավորությունները՝ իրենց սպասվելիք մարման ժամկետների կտրվածքով: Խմբի պայմանագրային չգեղջկված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 38–ում:

հազար ՀՀ դրամ	2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ								
	Ցպահանջ և միջին 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Միջին 12 ամիս, ընդամենը	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ընդամենը	Անանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ակտիվներ									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	39,241,840	-	-	39,241,840	0	0	0	0	39,241,840
Առևտրային արժեթղթեր	0	829	1,135	1,964	156,148	12,228	168,376	0	170,340
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	4,385,445	953,568	1,559,867	6,898,880	38,163	0	38,163	675,592	7,612,635
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	7,896,036	9,538,896	25,491,336	42,926,268	19,811,149	21,314,640	41,125,789	0	84,052,057
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	0	56,181	58,738	114,919	2,356,253	1,501,070	3,857,323	913,054	4,885,296
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	0	49,261	259,834	309,095	3,393,549	990,988	4,384,537	0	4,693,632
Հիմնական միջոցներ	0	0	-	0	0	0	0	6,426,760	6,426,760
Ոչ նյութական ակտիվներ	0	0	0	0	0	0	0	161,863	161,863
Բռնագանձված ակտիվներ	0	0	2,443,440	2,443,440	0	0	0	0	2,443,440
Ընթացիկ ակտիվներ	0	0	115,357	115,357	0	0	0	0	115,357
Չսահութահարկի գծով Այլ ակտիվներ	684,920	37,664	765	723,349	0	0	0	308,344	1,031,693
	52,208,241	10,636,399	29,930,472	92,775,112	25,755,262	23,818,926	49,574,188	8,485,613	150,834,913
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,776,945	0	0	4,776,945	0	0	0	0	4,776,945
Ածանցյալ պարտավորություններ	33,864	7,133	0	40,997	0	0	0	49,011	90,008
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,284,013	10,514,701	38,550,628	99,349,342	4,889,975	79,720	4,969,695	0	104,319,037
Այլ փոխառու միջոցներ	2,200,963	51,717	1,532,619	3,785,299	5,112,457	983,879	6,096,336	0	9,881,635
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	0	0	0	0	1,546,226	0	1,546,226	0	1,546,226
Այլ պարտավորություններ	714,417	0	0	714,417	324,632	0	324,632	0	1,039,049
Ստորադաս փոխառություններ	0	0	1,682,580	1,682,580	5,632,163	0	5,632,163	0	7,314,743
	58,010,202	10,573,551	41,765,827	110,349,580	17,505,453	1,063,599	18,569,052	49,011	128,967,643
Զուտ դիրք	-5,801,961	62,848	-11,835,355	-17,574,468	8,249,809	22,755,327	31,005,136	8,436,602	21,867,270
Կուտակված ճեղքվածք	-5,801,961	-5,739,113	-11,772,507		-3,585,546	31,005,136			

37. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն (շարունակություն)

հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ								
	Ցպահանջ և միջին 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ընդամենը	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ընդամենը	Առանց մարման ժամկետի	Ընդամենը
Ակտիվներ									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	46,029,188	-	-	46,029,188	-	-	-	-	46,029,188
Առևտրային արժեթղթեր	-	-	-	-	207,592	-	207,592	-	207,592
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,880,403	-	3,903,162	7,783,565	-	1,365,132	1,365,132	-	9,148,697
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	6,976,806	5,702,285	23,695,226	36,374,317	24,038,369	22,532,941	46,571,310	-	82,945,627
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	5,140	655,788	660,928	3,327,862	830,076	4,157,938	-	4,818,866
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	2,888,798	2,595,423	5,484,221	-	5,484,221
Հիմնական միջոցներ	-	-	-	-	-	-	-	6,612,460	6,612,460
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	187,008	187,008
Բռնագանձված ակտիվներ	-	-	2,288,512	2,288,512	-	-	-	-	2,288,512
Ընթացիկ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
շահութահարկի գծով	-	-	131,654	131,654	-	-	-	-	131,654
Այլ ակտիվներ	304,786	-	-	304,786	-	-	-	744,554	1,049,340
	57,191,183	5,707,425	30,674,342	93,572,950	30,462,621	27,323,572	57,786,193	7,544,022	158,903,165
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	7,348,959	1,316	-	7,350,275	8,437	72,563	81,000	-	7,431,275
Ածանցյալ պարտավորություններ	14,495	-	-	14,495	-	-	-	-	14,495
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	55,941,809	9,503,510	41,355,464	106,800,783	4,550,860	78,492	4,629,352	-	111,430,135
Այլ փոխառու միջոցներ	2,483,308	43,281	842,340	3,368,929	5,427,115	1,099,172	6,526,288	-	9,895,217
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	1,244,231	-	1,244,231	-	1,244,231
Այլ պարտավորություններ	344,919	-	-	344,919	410,749	-	410,759	-	755,678
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	2,266,076	5,164,633	7,430,709	-	7,430,709
	66,133,490	9,548,107	42,197,804	117,879,401	13,907,478	6,414,860	20,322,339	-	138,201,740
	(8,942,307)	(3,840,682)	(11,523,462)	(24,306,451)	16,555,143	20,908,712	37,463,854	7,544,022	20,701,425
Զուտ դիրք									
Կուտակված ձեռքվածք	(8,942,307)	(12,782,989)	(24,306,451)		(7,751,308)	13,157,404			

Մարման ժամկետների միջև տարբերությունների վերլուծությունը չի արտացոլում այն ընթացիկ հաշիվների միջոցների պատմական կայունությունը, որոնց վերադարձը սովորաբար տեղի է ունենում ավելի երկար ժամանակահատվածի ընթացքում, քան ներկայացված է վերոնշյալ աղյուսակում: Վերոնշյալ աղյուսակում այդ մնացորդները ներառված են «Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս» ժամկետայնության խմբի մեջ:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության՝ Խումբը պարտավոր է մարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները ավանդատուների առաջին իսկ պահանջով:

38. Ռիսկերի կառավարում

Խմբի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Խմբի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Խմբի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման գործընթացի նպատակն է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների, սահմանաչափերի և ներքին իրավական ակտերի շրջանակներում օժանդակել Խմբի ղեկավարությանը կայացնելու որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել Խմբի և Խմբի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը, հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով, շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության սահմանաչափերի ընդունելի մակարդակի ապահովումը: Ռիսկերի կառավարումը հիմնվում է Խմբի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված ընթացակարգերի, կարգերի, նորմատիվների և սահմանաչափերի վրա: Խմբի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Ռիսկերի վերլուծությունը հանդիսանում է Խմբի ռազմավարական պլանավորման, ինչպես նաև ներդրումային ծրագրերի գնահատման մի մասը: Խմբի ռիսկերի կառավարման սկզբունքներին են դասվում. ճգնաժամային իրավիճակներում ռիսկերի կառավարման ոչ ստանդարտ ընթացակարգերի օգտագործումը, ֆինանսական դրության կայունության ստուգման նպատակով սթրես սցենարների պարբերաբար կիրառումը, ակտիվներում բիզնես գործառնությունների և վարկային պորտֆելի տեսակների կենտրոնացումից խուսափելը, Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների դիվերսիֆիկացումը, Խմբի կողմից ստանձնված ռիսկերի համապատասխան հաճախականությամբ մոնիտորինգի իրականացումը, բանկային ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը, ռիսկերի կառավարման վարչության և այլ ստորաբաժանումների միջև անընդհատ կապը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում ռիսկերի կառավարումը կազմակերպում և կոորդինացնում է Գործադիր տնօրենը՝ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող այլ քաղաքականությունների հաստատման համար, որոնց հիման վրա Բանկի Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ռիսկերի կառավարումը՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի կառավարման սահմանաչափերը և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

Վարչություն

Բանկում ռիսկերի կառավարման կազմակերպման նպատակով Բանկի Վարչությունն իրականացնում է՝

- ▶ ճգնաժամային իրավիճակներում Խմբի եկամտաբերության հետ կապված, ինչպես նաև գործառնական, ռազմավարական, վարկանիշային և իրավական ռիսկերին առնչվող Խմբի ռիսկերի կառավարման տեսակետի հիման վրա Խորհրդի համաձայնությամբ համալիր միջոցառումների հաստատումը,
- ▶ որոշակի գործարքների հանդեպ արգելքների սահմանումը,
- ▶ միջբանկային շուկայում առանց ապահովվածության իրականացվող գործառնությունների սահմանաչափերի սահմանումը,
- ▶ բանկային ռիսկերի կարգավորման և վերահսկման ներքին նորմատիվների սահմանումը:

Վարչությունը պատասխանատու է Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Վարչությունը պատասխանատվություն է կրում նաև Խմբի իրացվելիության ֆինանսական ռիսկերի համար: Վարչությանն է վերապահված Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի գործառնությունները:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչության հիմնական գործառույթներն են՝

- ▶ Խմբում ռիսկերի կառավարման գործուն մեխանիզմների և գործընթացների մշակումն ու ներդրումը, դրանց ներդրման նկատմամբ հսկողության իրականացումը,
- ▶ Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերի ռիսկայնության վերլուծությունը և ծրագրային վարկերի տրամադրման գործընթացի նկատմամբ հսկողությունը,
- ▶ տրամադրված վարկերի մոնիտորինգը, խնդիրների բացահայտումը և դրանց վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը,
- ▶ գրավադրվող գույքի գնահատումների նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը և գրավադրված գույքի վերագնահատումների պարբերական իրականացումը,
- ▶ Խմբի սեփականությունը հանդիսացող գույքի ապահովագրության գործընթացի կազմակերպումը,
- ▶ խնդրահարույց վարկային պորտֆելի կառավարումը:

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Խմբի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Խումբը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, օրենսդրական, ֆորս մաժորային հանգամանքների, գնային և մրցակցային ռիսկերը:

Խմբի ներքին ռիսկերի դասին են պատկանում իր իսկ գործառնություններից բխող ռիսկերը: Դրանք են վարկային, գործառնական, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, հեղինակության, կապիտալի նվազման, անձնակազմի և փողերի լվացման ռիսկերը:

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը կատարում է Խմբի գործընկեր արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների մոնիտորինգ և եռամսյակը մեկ Բանկի Վարչության հաստատմանն է ներկայացնում այդ բանկերի գծով սահմանաչափերը:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում, հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում, արժեթղթերի փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և մարքետինգի բաժնի կողմից պարբերաբար իրականացվող Խմբի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբում կառավարվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից՝ մշակելով և կիրառելով տոկոսադրույքի ռիսկի գսպման մեխանիզմներ/մոդելներ, որի հիման վրա էլ Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի կողմից ընդունվում են որոշումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման համար ընտրել է տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի, դյուրացիայի և բազային ռիսկի մոդելները: Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի և դյուրացիայի մոդելները կիրառվում են սթրես սցենարների միջոցով ամսական կտրվածքով: Տոկոսադրույքի բազային ռիսկը կառավարվում է սթրես սցենարի միջոցով տարբեր խստության սցենարների կիրառմամբ եռամսյակային կտրվածքով:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային կառուցվածքի՝ իրացվելիության ճեղքվածքի (liquidity GAP) ամենօրյա քննարկում, ինչպես նաև բարձր իրացվելի գործիքներում ներդրումների տեսակարար կշռի նկատմամբ հսկողություն: Իրացվելիության ռիսկի գսպման նպատակով Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեին Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից ամսական կտրվածքով ներկայացվում է վերլուծություն Խմբի սպասվելիք մարումների, տրամադրվելիք միջոցների և դիրքի վերաբերյալ: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումն իր մեջ ներառում է՝ Խմբի ակտիվների գնագոյացման մեխանիզմի մշակումը, բանկին տրամադրված փոխառությունների գումարների, տեսակների կամ համախառն տոկոսային ծախսերի սահմանաչափերը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար օգտագործվող ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանաչափերի կիրառումը, փոխառությունները ըստ մարման ժամկետների դիվերսիֆիկացնելու պահանջը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար Խմբի հետ կապված անձանցից (կազմակերպություններից) փոխառու միջոցների ներգրավման սահմանափակումները, տոկոսադրույքի ռիսկը սահմանափակելու սկզբունքներն ու մեթոդները՝ ներառյալ հետհաշվեկշռային հոդվածների հետ առնչվող տոկոսադրույքի ռիսկն ու սահմանաչափերը, տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակը, միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման տոկոսադրույքի վերաբերյալ որոշումների կայացման մեխանիզմներն ու ընթացակարգերը, Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի թույլատրելի սահմանաչափերը, Խմբի այն ստորաբաժանումների աշխատանքների կոորդինացման եղանակները, որոնք կարող են իրենց կողմից իրականացվող գործառնություններով ազդել Խմբի իրացվելիության մակարդակի վրա, իրացվելիության արտահերթ պահանջները (ինչը կարող է ծագել եկամուտների նվազման, չաշխատող ակտիվների աճի, ավանդների կենտրոնացման) բավարարելու ծրագիրը, Խորհրդին ու գործադիր մարմնին Խմբի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ տրամադրվող համապատասխան հաշվետվությունների ձևերը:

Կապիտալի նվազման ռիսկի չափման մեխանիզմներ են հանդիսանում ներքին և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվները (կապիտալի համարժեքության, մեկ փոխառուի գծով և այլն): Ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես սցենարները հնարավորություն են տալիս որոշելու կապիտալի առավելագույն կորստի մեծությունը՝ կախված տարբեր հանգամանքներից:

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Անձնակազմի կառավարման բաժնի կողմից, որը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին ռեսուրսների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է ֆինանսական դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի կենտրոնացումներ (շարունակություն)

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարման հետ, որի արդյունքում Խումբը կարող է վնասներ կրել: Վարկային ռիսկը Խմբի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Խումբն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը հիմնականում առաջանում է վարկային գործունեությունից՝ կապված վարկերի և փոխառությունների տրամադրման հետ, և ներդրումային գործունեությունից՝ պայմանավորված Խմբի ակտիվների պորտֆելում պարտքային արժեթղթերի և այլ պարտքային գործիքների առաջացման հետ: Վարկային ռիսկ առկա է նաև մի շարք հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես օրինակ վարկային պարտավորվածությունները: Վարկային ռիսկը կառավարվում է համաձայն Խմբի վարկային քաղաքականության և ոլորտը կարգավորող այլ ներքին իրավական ակտերի:

Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից կատարվում է վարկային պորտֆելի օրական կտրվածքով մոնիտորինգ, կառուցված շարքերի հիման վրա վարկային պորտֆելի դինամիկայի հաշվարկ և պորտֆելի որակի վերլուծություն ըստ վարկատեսակների ու մասնաճյուղերի, ինչի հիման վրա կատարվում են վարկային պորտֆելի որակական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը իրականացնում է նաև տարբեր վարկատեսակների վարկերի մոնիտորինգ հաստատված ընթացակարգերով, իսկ հարկ եղած դեպքում առանձին վարկերի մոնիտորինգ՝ ելնելով վարկառուի վարկունակության վատթարացումից: Ներքին իրավական ակտերի պահանջների համաձայն՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու նպատակով Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերը նաև հաստատվում են ռիսկերի վարչության կողմից: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկումը կենտրոնացած է Ռիսկերի Կառավարման վարչությունում, որը պարբերաբար հաշվետվություն է ներկայացնում գործադիր խորհրդին:

2016թ. հունիսի 30-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ վարկի որակի բարելավման այլ միջոցները:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2016թ. հունիսի 30-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի՝ վարկային ռիսկի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ ըստ աշխարհագրական սեզմենտների.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Ոչ ՏՀԶԿ</i>			
	<i>ՀՀ</i>	<i>Երկրներ</i>	<i>ՏՀԶԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37,820,281	162,265	1,259,295	39,241,840
Առևտրային արժեթղթեր	170,340	-	-	170,340
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	7,019,337	56,996	536,302	7,612,635
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	74,873,868	9,161,925	16,264	84,052,057
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	4,307,076	-	578,220	4,885,296
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	4,693,632	-	-	4,693,632
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	63,155	1,595	123,364	188,114
2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	128,947,689	9,382,781	2,513,445	140,843,915

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի կենտրոնացումներ (շարունակություն)

հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,002,034	1,705,281	2,321,873	46,029,188
Առևտրային արժեթղթեր	207,592	-	-	207,592
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8,292,328	194,690	661,679	9,148,697
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	79,448,566	3,484,204	12,857	82,945,627
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	4,206,095	-	612,771	4,818,866
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	5,484,221	-	-	5,484,221
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	120,027	30,959	153,800	304,786
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	139,760,863	5,415,134	3,762,980	148,938,977

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Խումբը կառավարում է վարկային ռիսկի կենտրոնացումները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով:

Խումբը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով ռիսկի ընդունելի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով: Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և ենթակա են վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով՝ ելնելով անհրաժեշտությունից: Ըստ վարկատեսակների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Վարկային կոմիտեի կողմից եռամսյակային կտրվածքով:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, լրացուցիչ սահմանափակում է հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար լրացուցիչ սահմանաչափերով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման ունակությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Խումբը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Առավել ավանդական մոտեցում է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը, որը նաև համընդհանուր ընդունված գործելակերպ է: Խումբը կանոններ է սահմանում ընդունելի գրավի տեսակների կամ ռիսկերի նվազեցման ուղղությամբ: Վարկերի և փոխառությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- ▶ Հիփոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- ▶ Վազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և մեքենաները,
- ▶ Ոսկին և դրամական միջոցները:

Իրավաբանական անձանց երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովված են, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը, որպես կանոն, ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու նպատակով Խումբը վարկառուից լրացուցիչ ապահովություն է պահանջում՝ առանձին վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման հայտանիշների ի հայտ գալու դեպքում: Վարկերի և փոխառությունները բացի այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ապահովություն հանդիսացող գրավի տեսակը որոշվում է՝ ելնելով գործիքի էությունից: Հիմնականում բանկերին վարկեր և փոխառություններ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում ապահովված չեն:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն (շարունակություն)

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
Անշարժ գույքի գրավադրամաբ վարկեր	48,058,141	49,805,080
Ոսկու գրավով վարկեր	11,868,521	11,191,936
Կազմակերպությունների երաշխիքներով ապահովված վարկեր	3,261,641	4,077,012
Տրանսպորտային միջոցների գրավադրամաբ վարկեր	2,407,220	2,778,470
Դրամական միջոցներով ապահովված վարկեր	10,592,362	6,500,593
Պաշարների գրավադրամաբ վարկեր	434,022	374,423
Սարքավորումների գրավադրամաբ վարկեր	1,758,347	2,316,309
Այլ արժեթղթեր	68,061	
Այլ գրավներ	3,509,163	6,228,448
Չապահովված վարկեր	5,937,287	3,698,687
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ (համախառն)	87,894,765	86,970,958

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա վարկերի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն որպես անհատապես արժեզրկված:

2016թ. հունսի 30-ի դրությամբ անհատապես արժեզրկված վարկերի գծով գրավների իրական արժեքը կազմում է 9,427,914 հազ. դրամ (2015թ. 8,082,905 հազ. դրամ):

Վարկերի հետ կապված պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և փաստաթղթային ակրեդիտիվները Խմբի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ Խմբից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ, և, հետևաբար, դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը: Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Խումբը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Խումբը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են. արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 90 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Խումբը գնահատում է վարկերի արժեզրկումը՝ ելնելով արժեզրկված վարկերի ապագա դրամական հոսքերի վերլուծությունից և արժեզրկման հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով կորուստների նախկին փորձից, ցուցաբերելով պահպանողական մոտեցում:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն (շարունակություն)

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Խումբն անհատապես սահմանում է յուրաքանչյուր անհատապես էական վարկի պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարդությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները բարելավելու գործունեության արդյունքները, սնանկացման պարագայում՝ կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման միջոցի իրացման արժեքը, ինչպես նաև դրամական միջոցների ակնկալվող ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարկերի (ներառյալ վարկային քարտերը, հիփոթեքային վարկերը և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով պահուստները գնահատվում են խմբային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր վարկային պորտֆել թեստավորվում է առանձին:

Խմբային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պորտֆելի արժեզրկումը, որը կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ անհատական արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշերի բացակայության դեպքում: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պորտֆելի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, մոտավոր ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի, որ այն պահանջում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծում, ինչպես նաև, ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն հիմունքներով՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխառություններ

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է վարկերի և փոխառությունների որակը ըստ դասերի.

2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված			Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված			Ընդամենը
	Բարձր վարկանիշ	Ստանդարտ վարկանիշ	Ցածր վարկանիշ	Անհատապես արժեզրկված	Անհատապես արժեզրկված		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	10,592,362	67,721,945	-	1,797,061	7,783,397	87,894,765	

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված			Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված			Ընդամենը
	Բարձր վարկանիշ	Ստանդարտ վարկանիշ	Ցածր վարկանիշ	Անհատապես արժեզրկված	Անհատապես արժեզրկված		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	6,500,593	71,630,487	-	1,774,513	7,065,365	86,970,958	

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Արժեզրկման և պահուստավորման քաղաքականություն (շարունակություն)**

Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերը և փոխառությունները ներառում են ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերը: Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված վարկերի վերլուծությունը՝ ըստ վճարման ուշացման ժամկետների հետևյալն է.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.				
	<i>Մինչև 30 օր</i>	<i>31-60 օր</i>	<i>61-90 օր</i>	<i>90 օրից անավել</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	7,595	2,238	19,156	19,133	48,121
Գյուղատնտեսություն	8,406	3,762	4,959	22,991	40,118
Շինարարություն	0	0	0	15,080	15,080
Առևտուր	34,656	27,530	38,815	78,986	179,987
Տրանսպորտ և կապ	0	0	0	0	0
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	331,963	89,163	88,165	526,556	1,035,846
Հիփոթեքային վարկեր	93,746	99,220	72,008	172,989	437,962
Ծառայությունների ոլորտ	0	0	0	0	0
Այլ	9,837	8,298	7,922	13,891	39,947
Ընդամենը	486,203	230,210	231,025	849,624	1,797,061
	2015թ.				
<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Մինչև 30 օր</i>	<i>31-60 օր</i>	<i>61-90 օր</i>	<i>90 օրից անավել</i>	<i>Ընդամենը</i>
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	-	2,693	-	12,796	15,489
Գյուղատնտեսություն	11,723	2,513	4,172	34,486	52,894
Շինարարություն	12,574	-	-	-	12,574
Առևտուր	14,753	1,960	3,495	34,247	54,455
Տրանսպորտ և կապ	-	-	-	13,950	13,950
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	249,086	164,168	92,860	652,281	1,158,395
Հիփոթեքային վարկեր	147,543	54,720	66,002	172,776	441,041
Ծառայությունների ոլորտ	-	144	-	-	144
Այլ	898	-	13,249	11,424	25,571
Ընդամենը	436,577	226,198	179,778	931,960	1,774,513

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Խումբը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելներին: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է ՎաՄ մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծության միջոցով:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2016թ.հունիսի 30-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ոչ առնտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը 2016թ. Հունիսի 30-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով հաստատուն տոկոսադրույքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 30/06/2016թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30/06/2016թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 30/06/2016թ.</i>
Արժույթ			
Հայկական դրամ	5%	(20,313)	(441,467)
ԱՄՆ Դոլար	1%	-	(73,791)

	<i>Բազիսային կետերի նվազում 30/06/2016թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 30/06/2016թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 30/06/2016թ.</i>
Արժույթ			
Հայկական դրամ	(5%)	20,313	441,467
ԱՄՆ Դոլար	(1%)	-	73,791

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2015թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2015թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2015թ.</i>
Արժույթ			
Հայկական դրամ	5%	(16,092)	(131,461)
ԱՄՆ Դոլար	1%	-	(80,656)

	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2015թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2015թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2015թ.</i>
Արժույթ			
Հայկական դրամ	(5%)	16,092	131,461
ԱՄՆ Դոլար	(1%)	-	80,656

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Արտարժույթային ռիսկը Խումբը կառավարում է՝ օգտվելով ստանդարտ և ՎաՌ մեթոդաբանություններից: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի էական արժույթային դիրքեր՝ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների, ինչպես նաև սպասվող դրամական հոսքերի գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից): Կապիտալի վրա ազդեցությունը չի տարբերվում համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա ազդեցությունից: Բոլոր այլ ցուցանիշները հաստատուն են:

Բացասական գումարները արտացոլում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

հազար ՀՀ դրամ

<i>Արժույթ</i>	<i>30 հունիսի, 2016թ.</i>		<i>31 դեկտեմբերի, 2015թ.</i>	
	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>
ԱՄՆ դոլար	10%	(1,133)	10%	(117,632)
ԱՄՆ դոլար	(10%)	1,133	(10%)	117,632
Եվրո	14%	(27,443)	14%	(17,437)
Եվրո	(14%)	27,443	(14%)	17,437

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Խմբի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>ՀՀ դրամ</i>	<i>Ազատ փոխարկելի արժույթ</i>	<i>Ոչ փոխարկելի արժույթ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	23,605,728	13,917,474	1,718,638	39,241,840
Առևտրային արժեթղթեր	170,340	-	-	170,340
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	849,257	6,643,929	119,449	7,612,635
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	25,160,940	58,839,652	51,465	84,052,057
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	2,771,240	2,114,056	-	4,885,296
Հետգնման պայմանագրերում գրավադրված արժեթղթեր	4,693,632	-	-	4,693,632
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	40,387	146,774	953	188,114
	57,291,524	81,661,885	1,890,505	140,843,914
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,553,686	156,238	67,021	4,776,945
Ածանցյալ պարտավորություններ	40,997	49,011	-	90,008
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,709,358	79,190,374	419,305	104,319,037
Այլ փոխառու միջոցներ	8,836,103	1,045,532	-	9,881,635
Այլ պարտավորություններ	662,764	17,656	-	680,420
Ստորադաս փոխառություն	-	7,314,743	-	7,314,743
	38,802,908	87,773,554	486,326	127,062,788
Զուտ դիրք 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	18,488,616	(6,111,669)	1,404,179	13,781,126
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ	4,755,389	6,109,682	195,445	11,060,516
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	55,176,456	90,935,468	2,827,053	148,938,977
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,693,665	95,727,978	2,125,107	136,546,750
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,482,791	(4,792,510)	701,946	12,392,227
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,616,861	3,386,546	206,793	7,210,200

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներառում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով դեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Խումբը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Խումբը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր դրամով պարտավորությունների 2%-ի և արտարժույթով պարտավորությունների 20%-ի չափով պահուստավորման գումար (տե՛ս Ծանոթագրություն 15-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես կապված սթրես գործոնները:

Խմբի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար վերջիններիս մարման ժամանակ, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Խումբը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

<i>Հունիսի 30-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունը կազմել է՝</i>	<i>30/06/2016թ., %</i>	<i>2015թ., %</i>
Ն21 - Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/Ընդհանուր ակտիվներ)	33.26	31.06
Ն22 - Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	100.71	91.02

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների.

Ստորև ներկայացվում է հունիսի 30-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա: Այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար տե՛ս Ծանոթագրություն 37-ը:

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես էթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն Խումբը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը հաշվարկված Խմբի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>30/06/2016թ.</i>					<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 ամիս</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ Ածանցյալ	4,782,552	0	0	0	0	4,782,552
պարտավորություններ Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	33,864	7,133	0	0	49,011	90,008
Այլ փոխառու միջոցներ	50,306,706	10,630,183	40,247,975	5,662,750	156,415	107,004,029
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,201,521	54,222	1,608,913	6,798,056	1,488,901	12,151,613
Ստորադաս փոխառություններ	680,420	0	0	0	0	680,420
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	0	0	1,742,743	7,164,329	0	8,907,072
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	58,005,063	10,691,538	43,599,631	19,625,135	1,694,327	133,615,694
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	5,010,669	191,860	1,585,416	4,298,154	53,044	11,139,143

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	<i>2015թ.</i>					<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ցպահանջ կամ մինչև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 ամիս</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ Ածանցյալ	7,352,805	1,317	-	8,437	72,563	7,435,122
պարտավորություններ Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	14,495	-	-	-	-	14,495
Այլ փոխառու միջոցներ	55,961,773	9,604,329	43,285,690	5,368,615	152,752	114,373,159
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,483,486	43,474	899,924	6,796,265	1,660,959	11,884,108
Ստորադաս փոխառություններ	344,919	-	-	-	-	344,919
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	2,473,537	6,818,875	9,292,412
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	66,157,478	9,649,120	44,185,614	14,646,854	8,705,149	143,344,215
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	5,549,350	199,223	1,180,246	304,304	-	7,233,123

38. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Խումբը ներգրավել է էական գումարներով միջոցներ բաժնետերերից և կապակցված կողմերից: Նշված գումարների ցանկացած էական վերադարձ կարող է բացասաբար անդրադառնալ Խմբի գործունեության վրա: Խմբի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Խմբին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկերի կառավարման բարձրագույն մարմինը Խմբի Վարչությունն է, որը պատասխանատու է գործառնական ռիսկերի վերահսկման համար: Գործառնական ռիսկը Խմբում գործարքների սահմանված կարգի և ընթացակարգերի՝ գործող օրենսդրությանը անհամապատասխանության կամ դրանց խախտման, Խմբի աշխատակիցների անիրագրելիության կամ սխալների, Խմբի կողմից կիրառվող տեղեկատվական, տեխնոլոգիական և այլ համակարգերի ֆունկցիոնալ հնարավորությունների անբավարարության հետևանքով վնասների առաջացման ռիսկն է: Խմբի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի, Խմբի կողմից իրականացվող ցանկացած գործարքի ընթացքում կրկնակի ստուգման սկզբունքի միջոցով: Գործառնական ռիսկի առավել արդիական տեսակների կառավարումը նկարագրված է ստորև:

Իրավական ռիսկ. Խմբի բոլոր ստանդարտ պայմանագրերի օրինակելի ձևերը մշակվում են Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից համապատասխան ստորաբաժանման հետ համագործակցության միջոցով և հաստատվում են Խմբի Վարչության կողմից: Խմբի առօրյա գործունեության ընթացքում Խմբի և երրորդ անձանց հետ փոխհարաբերությունները կարգավորող ոչ ստանդարտ պայմանագրերի կիրառումը թույլատրվում է միայն այդ պայմանագրերի վերաբերյալ Խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից եզրակացության առկայության դեպքում:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (SS) հետ առնչվող ռիսկերը կառավարվում են Խմբում գործող ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Գործընթացի ռիսկի գսպման մեխանիզմներ են՝

- ▶ բոլոր բիզնես գործընթացների կանոնակարգումը ներքին իրավական ակտերի միջոցով,
- ▶ Խմբի ակտիվների և առավել կարևոր փաստաթղթերի (այդ թվում՝ վարկային պայմանագիր) ֆիզիկական պաշտպանվածությունը,
- ▶ սահմանաչափերի սահմանումը և պահպանումը,
- ▶ գույքի և գրառումների համատեղ պահպանումը,
- ▶ տվյալների գրանցամատյանների կիրառումը և արխիվացումը,
- ▶ գործընթացների ժամանակ երկու աչքի սկզբունքի կիրառումը:

Ներքին աուդիտը պարբերաբար տալիս է Խմբի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության և Խմբի ռիսկերին համարժեք լինելու գնահատական և հսկողություն է իրականացնում Խմբի գործունեության և գործառնական ռիսկերի նկատմամբ:

Խմբի՝ ստանդարտներին համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Խմբի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

39. Կապիտալի համարժեքություն

Խումբն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով: Խմբի կապիտալի համարժեքությունը վերահսկվում է՝ կիրառելով Բազելյան համաձայնագրով սահմանված կապիտալի գծով սկզբունքներն ու ցուցանիշները և Խմբի վերահսկման նպատակով ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները:

Խմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Խումբն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%: Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի պահանջներին համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերազնահատման պահուստները:

2016թ. հունիսի 30-ի և 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապիտալի համարժեքության նորմատիվը, որը հաշվարկվել է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջներին համաձայն, կազմել է՝

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	30/06/2016թ.	2015թ.
1-ին դասի կապիտալ	13,079,733	12,189,182
2-րդ դասի կապիտալ	5,583,122	6,094,591
Ընդհանուր կապիտալ	18,662,855	18,283,773
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	124,166,940	135,784,712
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	15.03%	13.47%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2014 թ. դեկտեմբերի 30-ին ՀՀ ԿԲ-ն փոխեց տեղական բանկերի համար սահմանված նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը՝ 5,000,000 հազ. դրամից դարձնելով 30,000,000 հազ. դրամ: Պահանջն ուժի մեջ է մտնում 2017 թ. հունվարի 1-ից: 2016թ. հունիսի 30-ի դրությամբ Բանկի նորմատիվային կապիտալը կազմում էր 18,662,855 հազ. դրամ (2015 թ.՝ 18,283,773 հազ. դրամ):

Բանկի մայր կազմակերպությունը հաստատել է, որ մինչև 2016 թ. ավարտը կապահովի Բանկի կապիտալի անհրաժեշտ համալրումը՝ մինչև 2017թ. հունվարի 1-ը նոր պահանջին համապատասխանելու համար: